

ERFGOED MEETJESLAND

VERLIEF
VERLOOFT
GETROUWD

VOLKSKUNDE VLAANDEREN - HUIS VOOR IMMATERIEEL ERFGOED VZW

KRISTOF VEREECKE

VERTELGENOOTSCHAP MEETJESLAND

PLATTELANDSCENTRUM MEETJESLAND

8831/5

VOORWOORD

Beste lezer,

U hebt de negende editie van de boekenreeks van Erfgoedcel Meetjesland in de hand. Het is het tweede boekje dat in de nieuwe stijl opgemaakt is en dat de nieuwe reekstitel 'Erfgoed Meetjesland' draagt.

De liefde... iedereen krijgt er ooit mee te maken. Willen of niet. Het zou de meest universele taal ter wereld zijn en toch ligt iedereen er wel eens mee in de knoop.

Wetenschappers beschouwen verliefdheid als een chemische reactie in de hersenen, wat daaruit voortvloeit is cultureel bepaald. Ook in het Meetjesland.

Vroeger vond je een lief op de kermis, vandaag op het internet. Vroeger was trouwen heel gewoon, vandaag al veel minder. En als we dan al trouwen, dan het liefst zo speciaal mogelijk. Of net niet? Toch zijn er tradities die na al die jaren nog steeds overeind blijven.

In dit boekje belichten we enkele Meetjeslandse tradities en rituelen, van het verliefd zijn tot het zich verloven om uiteindelijk in het huwelijksbootje te stappen.

Kristof Vereecke schrijft over hoe de liefde beleefd werd in het Meetjesland. Hij interviewde daarvoor een aantal Meetjeslanders over hun eigen bijzondere ervaringen in de liefde en enkele kenners terzake. Volkskunde Vlaanderen plaatst het onderwerp in de algemene context. Zoals zal blijken, komen heel wat Meetjeslandse rituelen ook in andere streken voor, ze zijn m.a.w. vaak universeel, zoals de liefde zelf. Tenslotte geeft het Vertelgenootschap Meetjesland je nog drie verhalen mee die werden geschreven op basis van interviews over het thema.

Dit thema leeft vanaf december 2010 ook verder op de digitale erfgoedbank www.erfgoedmeetjesland.be. Daar kan u meer foto's en ander materiaal bekijken dat werd verzameld voor 'Verliefd, Verloofd, Getrouwd'.

Deze publicatie kwam tot stand dankzij de inzet van heel wat mensen. We konden rekenen op inbreng van Volkskunde Vlaanderen - Huis voor Immaterieel Erfgoed vzw en het Vertelgenootschap Meetjesland en de inzet van de redactiegroep.

Ik wens u veel leesplezier met 'Verliefd, Verloofd, Getrouwd'.

Frank Sierens
Voorzitter COMEET / Erfgoedcel
Meetjesland

LINKS
Postkaart met verliefd koppeltje

DE REEKS ERFGOED MEETJESLAND IS EEN INITIATIEF
VAN ERFGOEDCEL MEETJESLAND.
ERFGOEDCEL MEETJESLAND VOERT
HET ERFGOEDCONVENANT 2009-2014
TUSSEN DE VLAAMSE OVERHEID EN COMEET
(CULTUUROVERLEG MEETJESLAND) UIT.

© COMEET/Erfgoedcel Meetjesland
Van Hoorebekeplein 1 bus 4, 9900 Eeklo

TEKST Volkskunde Vlaanderen - Huis voor Immaterieel Erfgoed vzw, Kristof Vereecke, Vertelgenootschap Meetjesland – Fred De Winne

TEKSTREDACTIE Eline Chalmet, Mieke Timmerman, Hanne Couckuyt

EINREDACTIE Marc Van Hulle

INTERVIEWS Kristof Vereecke

COORDINATIE Eline Chalmet

SFEERFOTO'S EN PORTRETTEn Steven De Baere // www.stevendebaere.be en Foto Vergauwe // www.fotovergauwe.be

BEELD Volkskunde Vlaanderen - Huis voor Immaterieel Erfgoed vzw, Huis Van Alijn, Staf De Roo, Heemkundige Kring De Twee Ambachten (Assenede), Willy Stevens, Nicole De Vos, Raf De Latter, Bernd Fink, Ilse Neyt, Mieke Timmerman, Jos Notteboom, Johny Van de Steene, Museum Mietje Stroel, Frank Baete, privécollecties geïnterviewden

ONTWERP Quatre Mains // www.quatremains.be

DRUK Sint-Joris // www.drukkerij-sintjoris.be

WETTELIJK DEPOT 2010/11.065/2

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER Frank Sierens, Voorzitter Comeet/Erfgoedcel Meetjesland

MET DANK AAN Volkskunde Vlaanderen - Huis voor Immaterieel Erfgoed vzw, interviewer en auteur Kristof Vereecke, Vertelgenootschap Meetjesland, Fred De Winne, Mieke Timmerman, Plattelandscentrum Meetjesland, Marcus Dauwe, Heemkundige Kring De Twee Ambachten (Assenede), Ilse Neyt, alle getuigen en iedereen die foto's en ander illustratiemateriaal ter beschikking stelde.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

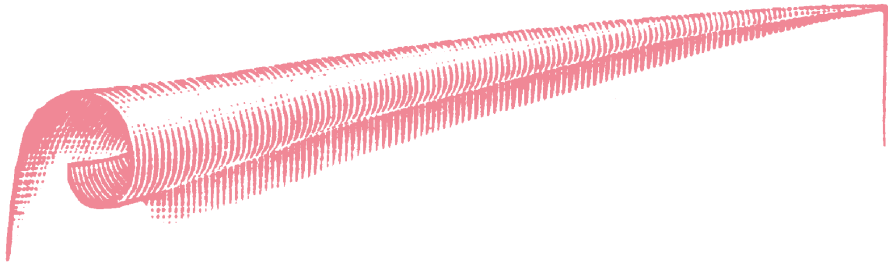

INHOUDSTAFEL

GEDICHT: 'AAN EEN MEISJE'	7
INLEIDING	9
• Rituelen en tradities	9
• Verliefd, verloofd, getrouwd	9
VERLIEFD	11
• Ontmoetingsmogelijkheden	11
• De ontspanningsavonden	15
• Uitingen van verliefdheid	16
• Van telegram tot sms'je	17
• Postzegels of bloemen zeggen meer dan duizend woorden	18
• Verkering	20
• Legendarische 'Meetjeslandse lovers'	21
• Interview: 1 jaar getrouwd, de papieren bruiloft	25
VERLOOFD	29
• Het aanbod	29
• De verloving	29
• De verlofdecursussen	31
• De voorbereidingen voor het huwelijk	32
• De schieting	32
• De schutters en de veldwachter	33
• Kafstrooien	33
• De vrijgezellenavond	33
• Interview: 25 jaar getrouwd, de zilveren bruiloft	35
GETROUWD	41
• Burgerlijke huwelijksplechtigheid	41
• Kerkelijke huwelijksplechtigheid	43
• De getuigen	46
• Bekendmaking	47
• Verloop van de plechtigheid	47
• Beletselen	48
• Trouwmode	52
• Gebruiken	53
• Huwelijksfeest	58
• De versiering van de auto en van het huis	59
• 'Er is maar één Eddy Ready'	60
• Wittebroodsweken	63
• Steeds meer vormen	63
• Ceremoniemeester Johan Borgonjon	64
• Bruidsfotograaf Gino Vergauwe	65
• Interview: 70 jaar getrouwd, de platina bruiloft	67
DE LIEFDE IN 'T MEETJESLAND IN DRIE MEETJESLANDSE VOLKSVERHALEN	71
• Van Kalverliefde tot Grote Liefde... ..	71
• Verloofd ... ?	73
• Is trouwen wel houwen?	75
FOTOVERANTWOORDING	78
BIBLIOGRAFIE	79
ERFGOED MEETJESLAND EN AUTEURS	80

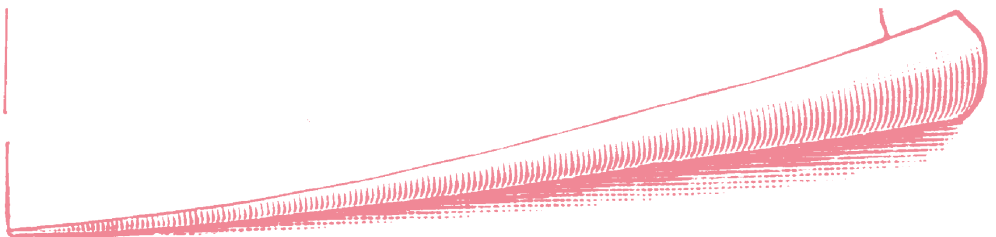
Aan een meisje

Indien ik koning waar', gaf ik mijn rijk, mijn staten
mijn sceppter en mijn kroon en al mijne onderzaten,
en wat op zee en land mij toebehooren moog',
volschoone! voor een blik van uw betoovrend oog.

En waar' ik God, heel de aard, de luchten en de golven,
en wat nog in zijn schoot de chaos houdt bedolven,
den tijd en de eeuwigheid en al wat ooit bestond,
bekoorlijke Engel! voor een kus van uwen mond.

Juli 1833
Naar Victor Hugo

Karel Lodewijk Ledeganck

LINKS

Julia Alphonsine Stevens en Alfons Büchel op hun trouwfeest, 1939

Rituelen en tradities

Reeds eeuwenlang wordt het leven in fasen ingedeeld. Bij de meest eenvoudige indeling wordt er gesproken over de kindertijd, de puberteit en de volwassenheid. Die verschillende levensfasen in een levenscyclus impliceren overgangsmomenten van de ene naar de andere fase. Om de overgangsmomenten zo vlot mogelijk te laten verlopen, worden deze momenten veelal ingebed in een religieuze context. Overgangsrituelen of 'rites de passage' begeleiden zo belangrijke overgangsmomenten in ieders levenscyclus en worden doorgegeven van generatie op generatie. De belangrijkste overgangsrituelen zijn geboorte-, initiatie-, huwelijks- en afscheidsrituelen.

Verliefd, verloofd, getrouwd

Ook in de liefde bestaan er heel wat rituelen waarbij telkens afscheid wordt genomen van een eerdere levensfase terwijl een volgende levensfase wordt verwelkomd. Bij een huwelijk bijvoorbeeld, nemen de partners afscheid van hun vrijgezellenbestaan en worden ze opgenomen in het leven der gehuwde volwassenen.

LINKS

Trouwportret Gustaaf De Roo en Achilla Gillebeert, 1905

PC
PARIS

3068

Ontmoetingsmogelijkheden

Omdat de vervoersmogelijkheden tot en met de eerste helft van de twintigste eeuw aanzienlijk beperkter waren, leerden jongens en meisjes elkaar meestal kennen binnen de grenzen van hun eigen dorp en dan vooral tijdens de drukbezochte dorpskermissen. Ook godsdienstige aangelegenheden bleken vaak uitgelezen kansen om elkaar te ontmoeten. Voorbeelden zijn een processie of een bedevaart als eerste afspraakje, jongens die stiekem naar hun uitverkorene zaten te gluren tijdens de zondagse hoogmis, om haar daarna te kunnen trakteren in het volkscafé, ...

Wanneer een jongen een oogje had op een meisje en hij haar had weten te overtuigen van zijn eerbare bedoelingen, spraken ze enkele keren af om elkaar beter te leren kennen. De jongen zette met andere woorden de eerste stap. Het afspreken gebeurde meestal stiekem ofwel in het gezelschap van vrienden. Jongens en meisjes konden zich pas vanaf hun verloving samen in het openbaar vertonen. Na enkele afspraken kon eventueel een verliefdheid tussen de twee bloeien. Soms had verliefdheid er echter weinig mee te maken. Lange tijd is het zo geweest dat er verstandshuwelijken werden geregeld door de ouders. Op die manier wilden de ouders hun familiaal bezit veilig stellen.

Vandaag de dag kunnen jongens en meisjes elkaar op verschillende plaatsen en evenementen ontmoeten. Niet enkel dankzij de betere vervoersmogelijkheden, maar vooral dankzij een vrijere opvoeding. De ontmoetingsmogelijkheden zijn tegenwoordig bijna onbeperkt: jongeren treffen elkaar op school (pas sinds de opkomst van de gemengde scholen), tijdens kermissen, in discotheken, in cafés, op festivals, maar ook in chatrooms op internet en op tal van andere virtuele plaatsen. Op die manier kunnen jongeren vandaag in contact komen met leeftijdsgenoten verspreid over de hele wereld. Bovendien kunnen zowel jongens als meisjes tegenwoordig de eerste stap zetten.

LINKS

Postkaart verloving met verliefd koppeltje in een innige omhelzing

Ook de oogsttijd speelde aan het begin van vorige eeuw een belangrijke rol in het liefdesleven van de Meetjeslandse jeugd. Bij het oogsten van het vlas trokken heel wat jongens en meisjes van hoeve naar hoeve om een handje te helpen. Tijdens de tocht naar de hoeve, de middagpauzes of de vieruurtjes konden ze samen praten. Vaak werd de jeneverfles doorgegeven en werd er gezongen. Dat zorgde voor gezellige onderonsjes, om maar te zwijgen van de oogstfeesten. Dan kon er pas echt 'geogst' worden.

Aan het begin van de twintigste eeuw deden ook de dansfeesten hun intrede in onze streken. Die waren tot de negentiende eeuw verboden in verschillende Meetjeslandse gemeenten. Na de Eerste Wereldoorlog was dat verbod niet langer houdbaar. De oorlog en de veranderende tijdsgeest zorgden voor een lossere samenleving. Ter vermaak en plezier van de mensen werden dan ook regelmatig dansfeesten georganiseerd, waarbij het vinden van een geliefde uiteraard hoog op het lijstje stond.

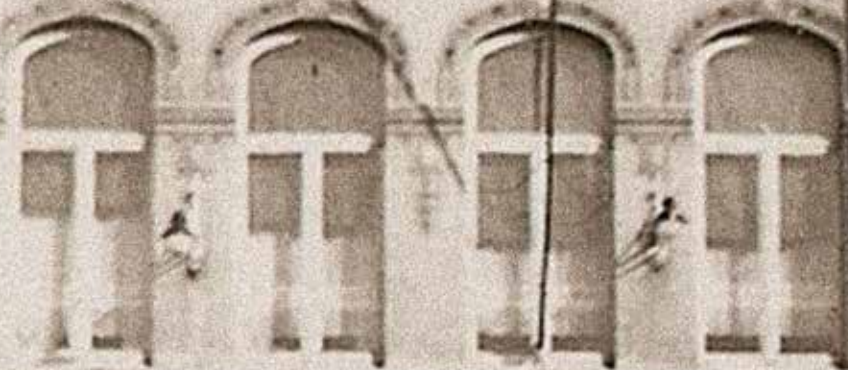
Populair aan het begin van vorige eeuw was de gezelschapswandeling van en naar het werk. Meisjes werden meestal erg kort gehouden. De weg van en naar het werk was het ideale moment om een meisje het hof te maken.

De opkomst van de cinema in onze streken, eind jaren dertig en de jaren daarna, zorgde ook voor een bloei binnen het Meetjeslandse liefdesleven. Heel wat Meetjeslandse cinema's waren dan ook bekend voor hun 'romantische films'. 'Luxor' in Eeklo, 'Capitole' in Aalter, 'Ritz' in Ertvelde, 'Valentino' in Assenede of 'Royal' in Maldegem, allemaal hebben ze hun liefdeshistories. De duistere cinemazalen spraken duidelijk tot de verbeelding van heel wat verliefde zielen. Een meisje meevragen naar de cinema kreeg meteen een heel andere betekenis...

BOVEN
In het hooi, 1951

RECHTS
In cinema Luxor in Eeklo durfde men na de Tweede Wereldoorlog "gewaagde" films tonen, Jaren 1940

LUXOR CINEMA

THEATRE

1958

DE ONTSPANNINGSAVONDEN

Urbain Van De Poele mag gerust gezien worden als de man die zijn volk leerde dansen. Vanaf de jaren 1950 organiseerde hij voor de Vlaamse jeugd ontspanningsavonden. Tijdens zo'n avond werd er gedanst en kreeg de jeugd de kans elkaar beter te leren kennen.

 'De ontspanningsavonden waren baanbrekend', zegt Urbain nog steeds erg enthousiast. 'We kwamen uit een periode waarin lichamelijke opvoeding aan de Katholieke Universiteit in Leuven alleen maar bestond uit boksen. Samen met Edgard Pouelmans, een professor, en Tom Digmans, een radioman uit Antwerpen, heb ik gepleit om het dansen in te voeren binnen de lichamelijke opvoeding. In die context zijn ook de ontspanningsavonden ontstaan die we voor de Boerenjeugdbond organiseerden'.

Scenario

'Het scenario van zo'n ontspanningsavond stond nauwgezet beschreven. Er waren heel strikte regels. Er mochten er maar een aantal per jaar georganiseerd worden. Het moest altijd

een zondagavond zijn, er moest een buffet zijn, versieringen, ... De ontspanningsavond moest ook altijd beginnen met de preek van een priester. Die duurde een half uur. Op de scène moest bovendien een afvaardiging van de ouders zitten. Er mochten enkele dansen gedanst worden. Een stuk of drie. Dan moest er een gezelschapsspel zijn. Daarna werd een dans aangeleerd en pas daarna volgden een stuk of vier gewone dansen. Nadien gingen de jongens en de meisjes afzonderlijk naar huis. Uiteraard onder begeleiding'.

Invloedrijk

'Die ontspanningsavonden hebben een grote invloed gehad op de jongeren van die tijd. De mensen die dat meegemaakt hebben, spreken er nog van. 'Zeg dat was nen tijd é'. We hebben in die tijd over heel Vlaanderen dansles gegeven. Ik heb wel nooit het idee gehad dat we die mensen bijeen moesten brengen. Het ging om het dansen en de ontspanning. Vroeger dacht men vaak dat zo iets slecht was. Het was dan ook allemaal zeer goed geregeld, zeer strikt. Te strikt eigenlijk. De deelnemers wilden meer vrije dans. Ik zie de pastoor van Doornzele nog rondlopen met zijn 'stoofkotte' (een grote ijzeren pook die gebruikt werd om de kachel aan te wakkeren). Als er te dicht gedanst werd, haalde hij de koppels met zijn 'kotte' uit elkaar. In het Meetjesland was er zelfs een geestelijke die erin slaagde altijd een half uur te laat te komen voor zijn preek. Bovendien preekte hij dan ook nog eens een half uur te lang. Gewoon om het dansen te beperken. Moesten ze gekund hebben, we moesten nog een uur vroeger stoppen ook. Nog zo iets. In gans Vlaanderen hebben we gevocht om die ontspanningsavonden tot 12 uur te laten duren, in het Meetjesland was het om 11 uur gedaan. Er werd door de jeugd wel enorm uitgekeken naar die ontspanningsavonden. Dat waren echte topavonden. Er waren er dan ook maar twee of drie per jaar'. ■

LINKS

Anny Ysebaert en Louis De Vos in Zelzate, 1958

BOVEN

Urbain Van De Poele, 2010

Uitingen van verliefdheid

Wanneer je vroeger een oogje had op iemand, kon je dat op een aantal manieren duidelijk maken. Meestal werden er lange liefdesbrieven geschreven of werd er een gedichtje genoteerd in een poëzieboek. Er werden ook harten en/of namen van de verliefden gekerfd in bomen of andere objecten. Soms werden er ook kleine cadeautjes of snoepgoed gegeven. Zo gaven jongens op vrijersvoeten rond Sinterklaas een speculaaspop aan het meisje van hun dromen. Als het meisje de benen van de speculaaspop afbrak, betekende dit dat de gevoelens niet wederzijds waren. Wanneer ze daarentegen de speculaaspop met graagte accepteerde, konden ze beginnen 'verkeren'.

Vandaag gaat het er natuurlijk niet meer zo officieel aan toe. De klassieke liefdesbrief die per post wordt verstuurd, is niet erg populair meer bij de jongere generaties, en poëzieboeken zijn vanaf een bepaalde

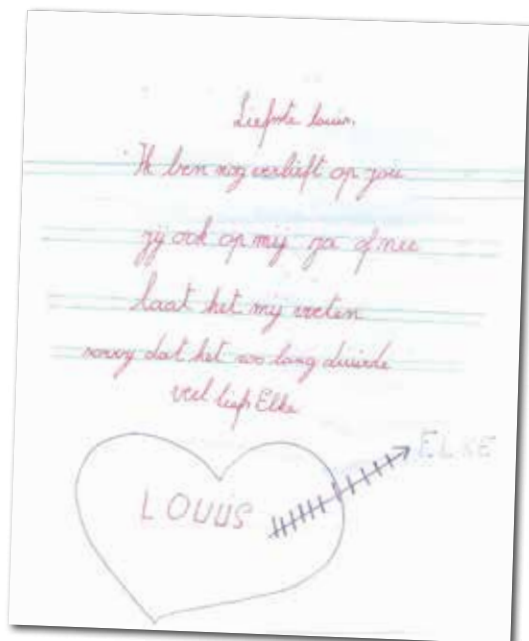
leeftijd niet meer hip. In bomen of andere objecten kerven werd ondertussen vervangen door liefdeskrabbels op toiletdeuren en op schoolbanken. Cadeautjes worden dan weer voornamelijk uitgewisseld op Valentijnsdag of op andere feestdagen. Er worden nu wel veel sms'jes en e-mails uitgewisseld of er worden briefjes doorgegeven in de klas om 'het aan te vragen'. Er bestaat geen handleiding voor de liefde. Toch bestaan er al eeuwenlang handige trucs om het pad der liefde te ontcijferen:

i 'Een stekske' om het liefdesvuur brandend te houden

'Een goed paard wordt op stal bezocht', luidt een Vlaamse volkswijsheid. Boerenzonen trachtten dan ook hun uitverkorene thuis op te zoeken. Dat kon door vriendschap te sluiten met de oudere broer of door gewoon simpelweg 'een stekske' te komen vragen voor zijn pijp. Het moment om te zien hoe de kansen stonden. Was het meisje vriendelijk en bood ze welwillend een lucifer aan, dan zat de jongen gebeiteld. Wanneer het meisje hem tot aan de deur vergezelde om nog een praatje te maken dan was er geen twijfel mogelijk: de liefde kwam van twee kanten van het 'stekske'. ■

BOVEN

Initialen van een koppeltje in een boom gekerfd

i Van telegram tot sms'je

De 'romantische' man bestaat niet meer. Hoewel 78 procent van de vrouwen nog graag een ouderwetse liefdesbrief ontvangt, schrijft slechts de helft van alle mannen zijn gevoelens nog neer op papier. Nochtans blijkt een goed geschreven liefdesbrief al eeuwen de efficiëntste weg naar het hart van je geliefde. Beethoven, Napoleon, ... allemaal verklaarden ze hun

liefde via de liefdesbrief of het telegram. De moderne man houdt vast aan sms'jes of e-mails om zijn liefde te verklaren. Ook netwerksites als Twitter en Facebook zijn erg geliefd op het pad der liefde. Toch blijft 56 procent van de vrouwen ontgoocheld achter als ze op Valentijn een virtuele boodschap krijgen in plaats van een handgeschreven liefdesverklaring. ■

BOVEN

De hedendaagse 'liefdesbrief', 2010

ONDER

Liefdesbriefje van Elke voor Louis, jaren 1990

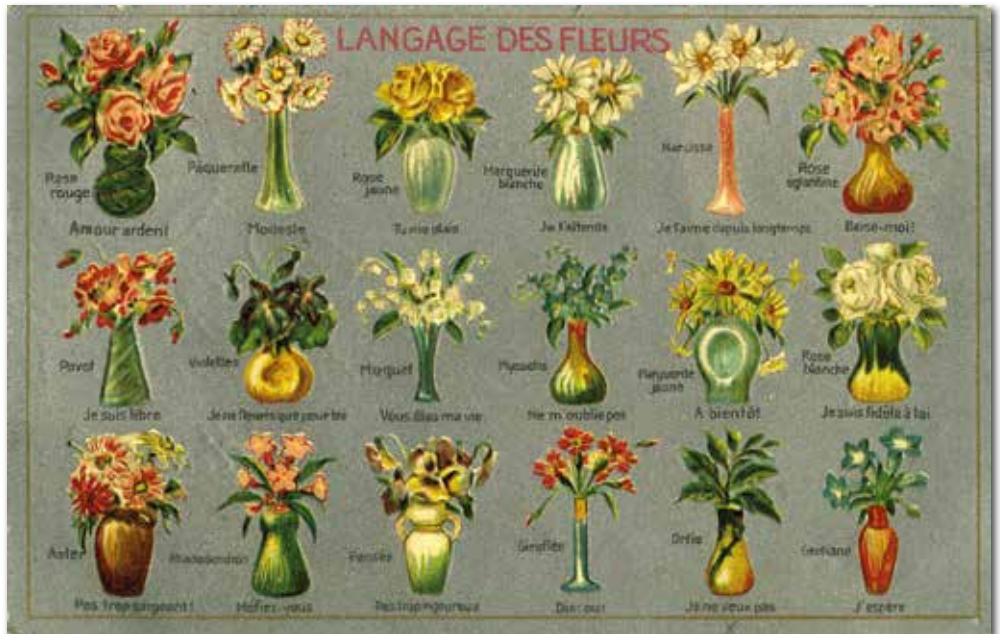
i Meitak aan de deur

Een jongen die in het begin van vorige eeuw wilde weten of een meisje van hem hield, hing een meitak of een andere bloem aan haar deur. Nam ze de meitak mee, dan zag het er goed uit. Liet ze hem hangen, dan kon je alle hoop beter laten varen. ■

i Postzegels of bloemen zeggen meer dan duizend woorden

Postzegeltaal, het is stilaan een vergeten stukje volksgeschiedenis. De wijze waarop vroeger een zegel al dan niet gekanteld op een brief of briefkaart geplakt werd, had voor geliefden een bijzondere betekenis. Uiteraard moesten beide geliefden dan wel op de hoogte zijn van de zogenaamde postzegeltaal. Misverstanden zijn immers ten zeerste te vermijden als het over de liefde gaat. Een omgekeerde postzegel betekende echter voor iedereen hetzelfde: 'liefde'. Dat wist zowel de postbode, de dienstmeid als de rest van het gezin.

Naast postzegeltaal bestond er ook zoets als bloementaal. Iets wat ook al in het Victoriaanse tijdperk werd gebruikt. Afhankelijk van het soort bloem dat je aan je geliefde gaf, wilde je een bepaalde boodschap kwijt. Een rode roos betekent bijvoorbeeld: ik houd van je met heel mijn hart, een leeuwenbekje: je betekent niets voor me. ■

BOVEN
Postzegeltaal

ONDER
Bloementaal, 1913

Verkering

Over verkeren in het Meetjesland specifiek is weinig bekend. De term werd eigenlijk tot voor kort niet gebruikt.

Tot en met het derde kwart van de twintigste eeuw verkeerden koppels doorgaans minder lang dan vandaag. Niet enkel omdat de kindertijd langer duurde en jongeren dus pas op latere leeftijd een eerste liefde hadden, maar ook omdat trouwen een religieuze en sociale verplichting was en koppels dus zo snel mogelijk in het huwelijksbootje dienden te stappen.

Als er tijdens het bezoek van een jongen aan een meisje werd gekaart en er werd openlijk jenever gebrand (illegaal gestookt), dan betekende dit dat de jongen aanvaard was. Verkeren kwam erop neer samen

gezien te worden. In de zomer samen naar de kermis, 's winters naar de herbergen om te dansen.

Vele koppels wonen vandaag samen zonder ooit te trouwen en hebben dus hun hele leven verkering, maar zoiets was vroeger taboe. Onder andere een vrijere opvoeding en de toenemende ontkerkelijking hebben ervoor gezorgd dat de periode van verkering een leven lang kan duren. Toch mondt een verkering ook tegenwoordig nog dikwijls uit in een verloving en uiteindelijk een huwelijk.

BOVEN

Een dolverliefde Raf en Alice drinken een glaasje in Waarschoot, 1949

Legendarische 'Meetjeslandse lovers'

Romeo en Julia, waarschijnlijk het bekendste liefdesverhaal ter wereld. Een hersenspinsel van William Shakespeare met Verona als decor. Ook het Meetjesland kent zijn eigen legendarische 'lovestories'.

Neem nu 'Floris ende Blancefloer'. Dat is een feëriek liefdesverhaal dat Diederik van Assenede bewerkte en vertaalde van een oud-Franse roman. Zijn bewerking dateert van 1255. Meteen het oudst bekende liefdesverhaal van het Meetjesland. De romance tussen Floris en zijn Blancefloer speelt zich echter niet af in het Meetjesland, maar op en rond de exotische tuinen en het paleis van de emir van Babylon.

Blancefloer, dochter van een christelijke slavin, groeit op aan het hof van een islamitische koning in Spanje. Blancefloer en de zoon van de koning, Floris, worden verliefd. Wanneer de koning en de koningin dat ontdekken, besluiten ze in te grijpen. Ze bedenken een list om de liefde tussen Floris en Blancefloer te dwarsbomen. Floris' ouders sturen hem naar het buitenland en verkopen Blancefloer als slavin aan rondreizende kooplieden.

Wanneer Floris terugkomt, moet een nepgraf hem overtuigen dat Blancefloer dood is. Floris is zo droevig en zijn ouders besluiten om hem de waarheid te vertellen. Floris start meteen een zoektocht en zo ontdekt hij dat Blancefloer, samen met 140 andere vrouwen, wordt vastgehouden in de 'vrouwentoren' van de emir in Babylon. Ieder

jaar kiest de emir één van die vrouwen tot zijn nieuwe echtgenote en laat hij de vorige doden. Volgens alle gegevens die Floris verkrijgt, wordt zijn Blancefloer de nieuwe uitverkorene van de emir.

Met een list kan Floris de toren binnengaan en Blancefloer terugzien. Maar de emir betrapt hen. Tijdens een openbare rechtszitting die hierop volgt, worden alle aanwezigen ontroerd door de sterke liefde tussen Floris en Blancefloer, waarop de emir het jonge paar vergeeft. Floris en Blancefloer leefden nog lang en gelukkig.

In de Sportstraat in Assenede staat het beeld 'Floris en Blancefloer' van kunstenaar Paul Van Gysegem. Het stelt twee abstracte figuren voor, gescheiden door afkomst, maar verbonden door hun liefde. Dit werk houdt de herinnering levendig dat Diederik van Assenede hier woonde en werkte in de 13de eeuw.

BOVEN
Raf en Alice (uiterst rechts) aan zee met enkele bevriende koppels, 1947

i Over partijen gesproken.

Jacques Rondas is het schoolvoorbeeld van de trouwlustige man van de 18de eeuw. Rondas woonde in Assenede. Hij huwde de eerste keer op zijn 27ste, de laatste keer was hij bijna 60 jaar oud. Niet dat de man zo'n Don Juan of Casanova was. Gebrekkige levensomstandigheden, hygiëne, honger en ziektes zorgden voor hoge sterftcijfers. Bij vrouwen kwam daarbij nog eens het hoge sterftcijfer in het kraambed. Daarom waren er vroeger iets meer weduwnaars dan weduwes. Toch was het voor elke weduwnaar noodzakelijk om zo snel mogelijk opnieuw in het liefdesbootje te stappen. Eventuele jonge kinderen uit een vorig huwelijk moesten zo vlug mogelijk een nieuwe moeder krijgen. Daarnaast was een ongehuwde jonge vader een gevaar voor de goede zeden in het dorp. Op die manier gebeurde het ook dat Jacques Rondas maar liefst zes keer trouwde. ■

Een ander legendarisch Meetjeslands liefdesverhaal is dat van Mietje Stroel, beter bekend als 'het meisje dat plaste waar het haar paste'.

Zij was een vondelinge die van een passerend schip was gevallen. Lus Planchee, een smokkelaar, vond haar en voedde het meisje op, op het stort van Zelzate. De man deed zijn best en probeerde van Mietje een voorbeeldig meisje te maken. Eén ding kon hij haar niet afleren: ze plaste waar het haar paste.

Op 13 februari 1976 verloofden het Zelzaatse Mietje Stroel en het Brusselse Manneke Pis zich met elkaar. Paul Goyvaerts van de Orde van de Polkaheertjes en Antoine De Mol van de Brusselse Sint-Michielsorde zorgden ervoor dat de twee samen kwamen.

In het museum Mietje Stroel in Zelzate vertellen ze je graag het hele verhaal.

BOVEN

Beeld van Mietje Stroel aan het gemeentehuis van Zelzate, 2006

RECHTSBOVEN

Liefde op het eerste gezicht in Brussel, 1976

RECHTSONDER

Het verlovingsfeest van Mietje Stroel, 1976

1 JAAR GETROUWD, DE PAPIEREN BRUILOFT

Het liefdesverhaal van Gaea Rysselaere en Wolf Fink is er eentje om in te lijsten. Gaea wist bij de eerste aanblik dat Wolf de man van haar leven zou worden. Hun passie voor percussie en wereldmuziek deed hun hart nog sneller kloppen, op het ritme van de djembé. Toch was het de muziek van Pink Floyd die de definitieve vonk deed overslaan. Het leeftijdsverschil - Gaea is zeventien jaar jonger dan Wolf - leek aanvankelijk roet in het eten te strooien. Maar de liefde bleek sterker dan het verschil in jaren.

Het verhaal van Wolf en Gaea start in de Media in Eeklo, nu beter bekend als de N9 muziekclub.

 'Bij Gaea sloeg de vonk onmiddellijk over'. 'De eerste keer dat ze me zag, had ze blijkbaar meteen iets van 'die gaat het worden'. 'Wolf had duidelijk een ander idee', lacht Gaea. 'Hij dacht dat ik een jongen was. Toegegeven, ik had kort haar en ik droeg nogal jongensachtige kleren.' 'En dan hebben we het nog niet over het leeftijdsverschil', gaat Wolf verder. 'Ik was toen 36, Gaea 18'.

Maar het leeftijdsverschil was niet het enige obstakel. 'Ik was op dat moment net gescheiden', zegt Wolf. 'Ik had bovendien al twee kinderen. Mijn oudste zoon scheelt amper zeven jaar met Gaea. Ik wist al wat het was om getrouwd te zijn. Bij Gaea was er meteen een klik, ik was gewoon percussieles aan het volgen.' 'Eigenlijk was Wolf dingen aan het verteren. Hij had duidelijk geen zin in een nieuwe relatie. Hij had er ook geen oog voor'. 'We hebben elkaar gewoon beter leren kennen in de Media', vat Gaea het perfect samen. Muziek was

bét excuus om samen te zijn. Na de les bleven we ook vaak samen jammen. Tot grote ergernis van Jan De Boever, de eigenaar van de Media, die wou dat het stil was na half elf's avonds'. 'Eigenlijk heeft Gaea me jaren op een subtiel manier bespeeld aan de hand van kaartjes, e-mails, briefjes, ...

De eerste keer

De tijd mist zijn effect duidelijk niet en brengt Gaea en Wolf voor een eerste keer samen.

'Pas na een viertal jaar zijn we een relatie begonnen. Ik dacht: dat is iemand die honderd procent voor mij kiest, dat kan niet verkeerd gaan. Maar dat was buiten het leeftijdsverschil gerekend. Het leeftijdsverschil blijft natuurlijk, maar toen was er vooral een verschil in maturiteit. Bovendien was mijn vorig huwelijk nog niet verteerd. Mijn kop stond gewoon niet naar een relatie. Na een jaar liep onze relatie dan ook op de klippen. Gaea en ik zijn uit elkaar gegaan en hebben jaren aan een stuk zo goed als niets meer van elkaar gehoord'.

'Ik heb zeer zwaar afgezien in die periode', zegt Gaea. 'Ik zat enorm diep in de put. Zo diep dat ik na twee jaar treuren besliste om naar Gent te verhuizen. Ik had te lang gehoopt dat het nog goed ging komen. Ik moest alles loslaten om de breuk te verwerken. Na een half jaar in Gent dacht ik alles eindelijk verwerkt te hebben. Puur uit nieuwsgierigheid heb ik dan contact opgenomen met Wolf. Gewoon om eens te luisteren hoe het met hem was. Nooit met een andere bedoeling. Wolf was een afgesloten hoofdstuk'.

LINKS
Gaea en Wolf, 2009

De dood van Wolfs vader

En dus spraken de twee af. 'Gaea nodigde Wolf uit voor een etentje met vrienden. 'Dat om toch maar niet alleen te moeten zijn met Wolf'. De avond bleek een succes en de twee bleven elkaar zien. Een tentoonstelling in Brussel, een uitstapje naar het Verdronken Land van Saeftinge, ... Deze keer voelde Wolf iets bloeien, terwijl Gaea dacht: 'O neen, niet opnieuw...'

'Op Open Monumentendag 2008 had ik de eerste keer opnieuw dat 'wow'-gevoel. Een gevoel van harmonie. We zijn een hele dag op stap geweest in Gent: gewoon fietsen, foto's nemen, ... Toen wisten we het zeker: het dekseltje past. We wisten dat we konden kiezen voor elkaar, ook al hadden we het daar nog niet echt over gehad.'

Wolf had vlak voordien een reis geboekt naar Nepal, drie weken de bergen in met vrienden. 'Ik had daar niet echt zin in, maar ben toch vertrokken en toen sloeg het noodlot toe. In de maand dat ik weg was, is mijn vader plots gestorven. Gaea heeft toen de eerste klappen opgevangen'.

'Dat was raar. Wolf zat aan de andere kant van de wereld terwijl ik in zijn plaats moest denken. Ik kwam op dat moment ook opnieuw in contact met zijn familie, voor het eerst sinds onze nieuwe relatie.' 'Mijn vader was plotseling ziek geworden. Kanker, op drie weken was hij dood. Ik zat in de bergen op vijftuizend meter hoogte. Er was geen communicatie mogelijk. Het was pas na twee weken, toen ik terug was in één van de grotere dorpen, dat ik mijn mail kon checken. 'Dringend contact opnemen met thuis', luidde de boodschap. Erg emotioneel'.

Zwanger

Toen Wolf thuiskwam, was zijn vader al gestorven. Gaea steunde hem door dik en dun. En ze had bovendien een verrassing in petto: ze was zwanger. Alsof het noodlot ermee gemoeid was, draaide de zwangerschap uit op een miskraam.

'Kerstmis 2008, een dag om niet snel te vergeten. We wilden eigenlijk van de feestdagen gebruik maken om aan te kondigen dat ik zwanger was. Het is traditie in de familie om tijdens de feestdagen groot nieuws te melden. De dag dat we van het miskraam te horen kregen, hebben we besloten om te trouwen. Op 1 januari 2009 hebben we de trouw aangekondigd'.

Zonder aanzoek? 'Ik wilde Gaea meenemen naar één van mijn lievelingsplekjes in Cadzand: de Zwingel. Ik ben daar nog met mijn vader geweest, met mijn kinderen, met vrienden. Het is een plek met geschiedenis'. 'Hij had al een paar weken gezegd: 'Gaan we eens naar de zee?' 'De zee?', dacht ik bij mezelf. 'Nu het zo koud is? Die avond heb ik het dan maar gewoon op de man af gevraagd in de woonkamer'.

Eigen stijl

Vanaf die dag stond alles in het teken van 26 juni 2009, de dag dat Gaea en Wolf trouwden. Het moest een trouwpartij worden op 'hun manier'.

'Het was eerst wel wat zoeken. We wilden er iets speciaals van maken. We hebben het sowieso niet voor traditionele trouwfeesten. Uiteindelijk zijn we terecht gekomen in het Parkkaffee in Mariakerke bij Gent. Dat konden we afburen van twaalf uur 's middags tot twaalf uur 's nachts. Dat gaf ons meteen de gelegenheid om vrienden met kinderen uit te nodigen en zo hoefden we ook niet te vrezen voor een eindeloze feestnacht'.

Ook de juiste kledij bleek een hele zoektocht. 'Er was geen trouwkleed, maar we wisten wel niet van elkaar wat we gingen aandoen', verduidelijkt Gaea. 'Ik koos voor een wijde appelblauwzeegroene broek met geel T-shirt. Wolf had een grijs hemd en een zwarte broek aan, die hij op het feest verwisselde voor een broek met streepjes en een paars hemd. Gipsystijl, net zoals de feestlocatie!'

De trouwringen en het feest

Gaea en Wolf zijn getrouwd in het stadhuis van Eeklo. Als brandweerman werd Wolf met zijn echtgenote bij het buitenkomen gegroet door de Eeklose brandweer, zoals de traditie het wil begeleid door sirenegeloei. Maar er was ook iets aan de hand met de trouwringen.

'We hebben geen ringen maar een halsketting. Die hebben we laten maken door een kunstenares. Een amulet van een tekening van toen ik klein was', zegt Wolf. 'Ik heb dozen vol met kindertekeningen uit mijn jeugd. Mijn moeder spaarde ze en Gaea vond die tekeningen heel leuk'.

'Die tekening heeft Wolf ook gebruikt voor de geboortekaartjes van zijn kinderen. Ze gaan dus al een tijdje mee. Vooraan op de amulet staan onze namen en achteraan staat de trouwdatum. Daarnaast was de keuze voor een amulet ook gewoon praktisch: we dragen niet graag ringen'.

Bij elk geslaagd huwelijk hoort ook een geslaagd feest. 'We hebben eigenlijk twee feesten gegeven. De dag van het burgerlijk huwelijk hebben we een etentje in intieme familiekring georganiseerd in de tuin van Gaea's ouders. Het grote feest was voor de dag nadien in het Parkkaffee. Het was een schitterende dag: mooie locatie, blauwe lucht, zon en veel vrienden. Dezelfde biotraiteur als de dag voordien zorgde voor het aperitief en de hapjes. Een andere kookploeg zorgde voor het buffet: wereldkeuken'.

De huwelijksnacht en de huwelijksreis

Buiten de ceremonie en enkele acts van vrienden op het huwelijksfeest bleven Gaea en Wolf gespaard van verdere verrassingen.

'Ons huis hebben ze gelukkig niet versierd. Ook geen schieting of blikjes achter de auto. Eigenlijk was onze huwelijksnacht totaal onromantisch: we zijn als een blok in slaap gevallen. Niet moeilijk, want

het feest hebben we volledig zelf georganiseerd zodat we, samen met een grote schare vrienden, ook de voorbereiding en opkuis op ons namen.'

Notoire reizigers als Gaea en Wolf moeten wel een onvergetelijke huwelijksreis gehad hebben?

'Eigenlijk wilden we gewoon veel te veel doen. Eerst bezochten we een nicht van Wolf in Frankrijk, dan ging het naar de bergen in Italië. Wolf had daar herinneringen uit zijn kindertijd. Tenslotte hebben we ook nog een stuk van Toscane gedaan, waar een andere nicht van Wolf woont.'

Welke richting de liefdesreis van Wolf en Gaea nu uitgaat, is nog onduidelijk.

'Eerst richting Noorwegen. En dan een huis met een grote tuin en eventueel kindjes. Wat komt, dat komt in de liefde'. ■

BOVEN

Gaea en Wolf gingen niet voor traditionele kledij en dragen geen trouwringen, maar een halsketting, 2009

Het aanzoek

Tot in de jaren 1960 werd een jongen die met trouwplannen rondliep verondersteld om eerst zijn ouders daarvan op de hoogte te brengen. Daarna ging hij langs bij de vader van het meisje om de hand van diens dochter te vragen. Als de vader akkoord ging, kreeg de jongen een sigaar aangeboden en werd er gedronken op de toekomst van het koppel.

Ook vandaag wordt soms nog toestemming gevraagd aan de toekomstige schoonouders, al verloopt dat ondertussen veel minder formeel. Pas nadat de toestemming wordt verleend, wordt het meisje ten huwelijk gevraagd door de jongen. Uit de films kennen we vooral het beeld van de jongen die op zijn knie gaat om zijn huwelijksaanzoek te doen en die zijn aanstaande een verlovingsring schenkt. Vandaag de dag willen trouwlustigen zo origineel mogelijk uit de hoek komen. Een aanzoek via de radio, een verlovingsring die verstopt zit in een dessert of een aanzoek tijdens een valschermsprong zijn dan ook al lang niet zo uitzonderlijk meer.

i Rijke boerenzonen hadden hun eigen gebruiken. Wanneer ze een meisje wilden overhalen om met hen te trouwen, en haar hand gingen vragen, staken velen paardenmest in hun zakken om te tonen dat ze eigenaars waren van paarden. Paardenbezit was immers een belangrijk teken van rijkdom, en die rijkdom was in de betere kringen dikwijls de doorslaggevende factor bij de partnerkeuze. ■

De verloving

Een huwelijk werd en wordt nog steeds voorafgegaan door een verloving. Wanneer een jongen en een meisje zich verloven, kondigen ze hun huwelijk aan. Hoewel sommige koppels nog steeds een traditioneel verlovingsfeest geven, wordt er minder dan vroeger aandacht geschonken aan zo'n feest. Gedurende de verlovingsperiode worden er vooral praktische voorbereidingen getroffen voor het huwelijksfeest. De jongen gaf vroeger in de meeste gevallen een gouden ring met de beginletter van zijn voornaam aan het meisje en het meisje gaf op haar beurt een gouden ring met de beginletter van haar voornaam aan de jongen. Tegenwoordig worden zulke ringen niet meer uitgewisseld,

LINKS

Ingekleurde postkaart koppel

maar ze worden wel nog steeds doorgegeven binnen de familie. In de plaats daarvan krijgen in de meeste gevallen enkel de meisjes nog een verlovingsring en dat tijdens het officiële aanzoek op het verlovingsfeest.

BOVEN

Verlovingsfeest van Raf en Alice, 1949

Officiële verlovingsfeesten waren in het Meetjesland eerder uitzondering dan regel. Zeker bij het gewone volk. Men sprak eerder van vrijage. 'Lange vrijage is zelden marriage', was een veelgebruikt spreekwoord. Bij de hogere standen was er vaker sprake van een 'plechtige verloving'. Het was gebruikelijk dat de jongen zo'n twee maanden voor het huwelijk de hand van een meisje ging vragen. Dat leidde vaak tot klamme handen, maar kende meestal een goede afloop. Na de Tweede Wereldoorlog raakten echte verlovingsfeesten meer in zwang, met grote verlovingsfeesten als gevolg.

DE VERLOOFDENCURSUSSEN

Urbain Van De Poele (82) organiseerde in de jaren 1950 'verloofdencursussen' in het Meetjesland. 'Ik ben blij dat zoiets niet meer bestaat', blikt hij vandaag terug.

 'De verloofdencursussen gingen uit van de katholieke kerk', zegt Urbain Van De Poele. 'Ze waren verplicht voor iedereen die wilde trouwen. Ze werden gegeven vanaf de jaren 1950. Eén dag werd gegeven door een priester, één dag door een dokter en één dag door een pedagoog. Ik nam het pedagogische gedeelte voor mijn rekening, de priester het katholieke en de dokter nam de seksuele opvoeding voor zijn rekening. Nu ja, opvoeding is een groot woord. Ik ben eigenlijk blij dat zoiets niet meer bestaat. Je kan je niet voorstellen wat we daar allemaal moesten geven. De regels waren heel strikt. Er was veel niet bespreekbaar en seksualiteit was iets duivels'.

Urbain citeert uit de catechismus: 'Vlucht het gezelschap van de onkuis, vlucht de gemeenschap met ongelijke personen, uwe gemeenschap met vrouwspersonen zal in den beginne onverschillig zijn, maar zal daarna misschien ook wel naar enkele vriendschap wijzen, maar uit die vriendschap haast volgen ene vleselijke genegenheid. Dit zal eindigen tot onkuis aanrakingen en werken. Dat is allerminst te vrezen'.

'Ik durf er echt niet meer aan terug te denken dat zoiets bestaan heeft. Alles was onkuis. De hele tijd moest je jezelf afvragen: heb ik niet naar de zwemmers gekeken, heb ik geen schunnige gedachten gehad, heb ik niet naar 'vuile liedekens' geluisterd. Men was echt niet goed bezig in die periode'. ■

BOVEN
Wenskaart

De voorbereidingen voor het huwelijk

Tijdens de verlofperiode worden er tal van beslissingen genomen en voorbereidingen getroffen om van het huwelijk een zo mooi mogelijke dag te maken. De zoektocht naar de perfecte trouwjurk is één van de belangrijkste voorbereidingen. Intussen is het zo dat een bruid in om het even welke kleur kan trouwen. Maar in de eerste helft van de twintigste eeuw was zwart of een andere donkere kleur aangewezen en trouwden alleen de bruiden uit de betere sociale klasse in het wit, de kleur van de zuiverheid. Vanaf de jaren 1950 drong de witte trouwjurk geleidelijk meer en meer door, aanvankelijk nog steeds als symbool voor maagdelijkheid (zie ook verder: trouwmode).

Een drie- à viertal weken voorafgaand aan het huwelijk, soms zelfs zes weken, gaat het jonge paar naar de parochiepriester voor de kerkelijke ondertrouw. Bij het wettelijk huwelijk is de ondertrouw de aangifte bij de burgerlijke stand. Vandaag bestaat de kerkelijke ondertrouw in de meeste parochies uit een pastoraal gesprek en, afhankelijk van de parochie, verloofdenontmoetingen. Vroeger moesten de geliefden tijdens het pastoraal gesprek hun gebeden opzeggen en hun kennis van de catechismus werd getoetst. Volgens enkele bevoorrechte getuigen was dit eerder een formaliteit, toch is in het Meetjesland een verhaal bekend van een jongen die werd afgekeurd door een pastoor omdat hij zijn gebeden niet kende. Toen de jongen dreigde om zonder trouw te gaan samenwonen, bond de pastoor echter snel in en gaf hij meteen zijn zegen voor het huwelijk.

De schieting

Aan de vooravond van een huwelijk verzamelen in sommige streken familieleden, burens en vrienden aan het ouderlijk huis van de bruid of bruidegom voor een 'schieting'. In oude melkbussen worden dan carbidgassen tot ontploffing gebracht of worden er kleine kanonnen gehoord. Een schieting diende vroeger om het huwelijksgeeluk te beschermen: met de harde knallen werden zagezegd de boze geesten en duistere machten weggejaagd. Verder werden er ook wel eens met zwavel hartjes met de initialen van het koppel in het wegdek gebrand. Nu wordt eerder zwarte verf gebruikt om hartjes op het wegdek te schilderen. Tegenwoordig is een schieting vooral een reden om een feestje te bouwen: de rust kan immers alleen 'teruggekocht' worden met een paar bakken bier.

BOVEN

Dit model kanon werd vanaf de 19de eeuw gebruikt voor de schieting in het Meetjesland en werd doorgegeven van generatie op generatie, 2010

ONDER

Initialen W en M ingebrand in het wegdek van Doornzele Dries in Evergem, 2010

De schutters en de veldwachter

De schietingen zorgden vroeger vaak voor een kat- en muisspel tussen de schutters en de veldwachter. Het was belangrijk dat de schutters aan de veldwachter konden ontsnappen. Er werd immers tot laat in de nacht geschoten, waardoor de hele buurt niet kon slapen. Vaak verdeelden de schutters zich dan ook in groepen om het de veldwachter extra moeilijk te maken. Hoe langer er geschoten werd, hoe geliefder het koppel. Er werd trouwens met van alles geschoten. In ijzeren potjes of buizen stampten feestvierders papier samen, goten kruit op het papier en sloten het geheel opnieuw af met papier en kruit. Hoe harder de knallen, hoe beter... Ook vandaag is de schieting nog erg populair in het Meetjesland. Je dient ze wel op voorhand aan te vragen bij het gemeentebestuur. Een kat- en muisspelletje met de veldwachter zit er niet meer in.

Kafstrooien

Tot de jaren 1950 werd, als het koppel niet trakteerde tijdens de schieting, vaak zelf getrakteerd op het gevreesde kafstrooien. Zo werd er op de dag van de trouw kaf gestrooid voor de deur van de bruid of op de weg naar de kerk.

De vrijgezellenavond

Een veeleer recent fenomeen is het organiseren van een vrijgezellenavond. Hoewel de partners reeds verloofd zijn en hun huwelijk hebben aangekondigd, willen ze nog eens gedurende één avond (soms ook een volledig weekend) ervaren hoe het is om vrijgezel te zijn. Het meisje gaat dan op stap met haar vriendinnen en de jongen met zijn vrienden. Er worden allerlei activiteiten

gepland en in de meeste gevallen dienen het meisje en de jongen verschillende opdrachten te vervullen. Vrijgezellenavonden bestaan er in alle soorten: soms lijkt een vrijgezellenavond op een doodgewoon avondje uit met vrienden, soms lijkt een vrijgezellenavond op een uit de hand gelopen verkleedpartij... Hoe dan ook, velen kiezen ervoor om nog eens één avondje uit de bol te gaan vooraleer ze in het huwelijksbootje stappen. Zo nemen ze op een bijzondere manier afscheid van hun leven zonder partner.

De vrijgezellenavond, in vroegere tijden 'het afscheid van het jongelingenschap' genoemd, blijft een 'specialleke'. Noch het meisje, noch de jongen waren verplicht hun vrienden iets te schenken bij 'het afscheid van hun jongelingenschap'. De jongens die op zaterdagavond uitgingen, vierden volgens heel wat bronnen wel eens feest tot laat in de nacht op de laatste zaterdag of zelfs de laatste dag voor het huwelijk. Hierdoor kwam het wel eens voor dat een bruidegom stomdronken voor het altaar stond.

Vanaf de jaren 1900 was het in hogere kringen gebruikelijk dat er op de vooravond van het huwelijk 'scheebier' gedronken werd. Dit was bier dat door de bruidegom aan zijn vrienden werd aangeboden als zijn afscheid van het vrijgezellenleven. Dit gebruik verdween rond de jaren 1950.

25 JAAR GETROUWD, DE ZILVEREN BRUILOFT

Frank Baete en Pascale van de Voorde zijn op 25 oktober 2010 vijftienvijftig jaar getrouwd. Het koppel woont in Assenede en is gezegend met drie flinke kinderen: Sam (22), Tineke (20) en Eva (13). Het verhaal van Pascale en Frank is er één van onvoorwaardelijke liefde. 'We wisten al snel dat we voor elkaar gemaakt waren. In onze vriendenkring waren we de constante factor'. Als geen ander weten Pascale en Frank dat liefde een werkwoord is. Letterlijk zelfs. De week tussen het wettelijk en het kerkelijk huwelijk brachten de twee niet in de bedstee maar op de bouwwerf door. Na 25 jaar zijn de bouwwerken eindelijk achter de rug, maar de liefde is gebleven.

Frank en Pascale leerden elkaar kennen in de Lembeekse uitgaansbuurt. Frank was al afgestudeerd en werkte als elektricien in een ploegenstelsel. Uitgaan was niet altijd even evident. Pascale zat in haar laatste jaar humaniora op Maria Middelaes in Zelzate, bij de nonnekes.

'Ik mocht nog maar net uitgaan en ik was direct verkocht', glimlacht ze.

De tenen van Pascale

'Lembeke was in die tijd toch een beetje de 'place to be', weet Frank. 'Ik ben van Zelzate en Pascale is van Kluizen. Ver moesten we niet rijden. De ene klik ging naar de 'Black Beauty', de andere klik naar 'den Tijl'. De eerste vonk ontstond op de dansvloer van 'den Tijl'. 'Er werd in

die periode zeer veel gedanst. Ik was niet weg te slaan van de dansvloer', berinnert Pascale zich nog levendig. 'Heel goedkoop. Ik dronk niet, ik was gewoon de hele tijd aan het dansen'. Tijdens één van die dansen trapt Frank per ongeluk op Pascales voeten. 'Ik dacht: wat een lomperik is dat' (lacht).

Frank berinnert zich het verhaal enigszins anders. 'Je moet je die zaal voorstellen. Het was gewoon heel erg druk. Het scenario van zo'n T-dansant, dat beette zo in die tijd, was bovendien altijd hetzelfde. Eerst draaide de dj 'een bamba', daarna 'een slow'. We gebruikten onze tijd alleszins een pak nuttiger dan de jeugd van vandaag. We begonnen stipt om acht uur. We hadden dan ook geen tijd te verliezen. Om één uur gingen de meisjes naar huis. Als jongen had je daarna nog een uurtje om wat pinten te pakken en na te kaarten over de veroveringen van die avond'.

De omhandigheid van Frank bleek alvast heel erg effectief. 'Na dat voorval hebben we wat gepraat en van het één kwam van het ander'. 'Ik had wel een beetje het geluk dat we altijd in groep uitgingen', gaat Frank verder. 'Ik had drie broers en drie zussen. Automatisch heb je dan een grotere kennissenkring. Het maakte het allemaal iets gemakkelijker contacten te leggen. Al waren we nog lang niet zo fel als de jonge gasten vandaag de dag'.

LINKS

Frank en Pascale, 2010

Een boerenzoon en 'het meisje met de schone tanden'

Na die eerste ontmoeting spraken Pascale en Frank elk weekend af. 'Als je dertig jaar geleden iemand leerde kennen, wist je niet waar die persoon de volgende week naartoe ging. Nu regel je dat met een sms'je. Vroeger moest je eigenlijk al op voorhand weten waar je elkaar ging zien. Dat werd de week voordien al besproken. Bellen zat er ook niet altijd in. Bij ons thuis was er één telefoontoestel. Als Pascale belde, en mijn broers of zussen namen op, leidde dat tot algemene hilariteit. Dat moest je gewoon vermijden. Dus spraken we elke zaterdag op voorhand af. Vijf jaar lang'.

Toch waren de ouders van Pascale en Frank snel op de hoogte van het liefdesgeluk van hun kinderen. 'Mijn ma heeft Frank al snel gezien. Ze kwam mij altijd halen na een TD. Stipt om één uur. Ik moest buiten staan. Mijn moeder is verschrikkelijk nieuwsgierig. Frank was onmiddellijk goedgekeurd'. 'Tja ik was een boerenzoon. 'Nen fellen', wat wil je anders'.

'Een boerenzoon, uit een goed gezin... Ja, dat deugde. En het was een werker. Mijn moeder heeft het altijd al gehad voor Frank. Mocht het niet goed gaan tussen ons, ik zou het mogen horen'.

Ook de ouders van Frank zagen Pascale direct zitten. 'Ik heb haar gewoon eens meegepakt naar huis. Dat was eigenlijk niet zo formeel'. 'Ik zal je eens zeggen wat mijn schoonmoeder de eerste keer zei toen ze me zag', doet Pascale haar relaas van die zenuwachtige dag zo'n dertig jaar geleden. 'Ik kwam binnen. Ze was aan het naaien. Je moet u voorstellen. Met tien, ouders en inwonende nonkel meegerekend, waren ze thuis. Achteraf zei ze: 'Ze heeft toch schone tanden'. 'Dat was het enige wat ze onthouden had', lacht Frank. "Kluisen waar ligt dat?", zei ze ook nog. Ze had daar nog nooit van gehoord'.

'Het meisje met de schone tanden' was snel ingeburgerd. 'Ik ging onmiddellijk mee helpen op het land. Dat was een manier van samenzijn'.

Trouwen, bouwen en opnieuw trouwen

Na vijf mooie jaren besloten de twee te trouwen. 'Van 't één is het andere gekomen. We hadden een huis gekocht. Frank had al lang werk. Ik was afgestudeerd en had ook werk gevonden als onderwijzeres. Ik wilde per se tijdens de vakantie trouwen, zo konden we er eventjes tussenuit. Daarom heb ik Frank maar een beetje gepusht en hebben we een datum vastgelegd.

En heeft Frank op zijn knieën gezeten? 'Neen, had hij dat gedaan, ik had onmiddellijk gedacht dat hij een ander had. Frank is een schat van een man, maar een hele nuchtere. Moest hij romantisch doen, zou ik denken dat hij iets mispouterd heeft. Ook de locatie was niet echt romantisch: tussen de mortel, de stenen en het rijnzand'.

'Een vrijgezellenavond hebben we niet gehad. Daar hadden we met onze bouwwerkezaambeden geen tijd voor. Er was ook geen schieting. In Zelzate en Kluisen kenden we dat niet'.

De voorbereiding op de trouw was in die tijd traditioneel het werk van de bruid. 'Ik heb daar veel tijd in gestoken. Uiteraard samen met de beide ouders. Zij hebben ook betaald. Wij zouden dat absoluut niet gekund hebben. We waren een huis aan het bouwen. Alles moest bovendien volgens de regels van de kunst gebeuren. De juiste kledij, de juiste zaal, lekker eten, de juiste gasten, ...'.

'We hebben eigenlijk twee trouwfeesten gehad. Eén voor de wet en één voor de kerk. Na de wettelijke plechtigheid zijn we gaan eten in de Kristoffel in Evergem, met de ouders en de getuigen. Gezellig. Na het etentje zijn Pascale en ik alle twee terug naar het ouderlijk huis gegaan. Op naar de volgende week'. 'Nu zouden die gasten dat totaal niet meer pikken. Nog een week afzonderlijk leven. Waar haal je nu zoiets vandaan?', vraagt Pascale zich luidop af. 'Toch zagen we elkaar wel veel in die tijd. Vooral tijdens 't werk. Ik was bezig met die verbouwingen. Ik stak er echt wel heel veel tijd in. 99 procent van

mijn tijd zat ik in dat huis, behalve de zondag. Het was altijd maar werken, werken, werken. En Pascale hielp goed mee....'

'Je moet weten dat als we trouwden, we ook wilden samenwonen. Het huis moest bewoonbaar zijn. Hoe de mensen geen vijf frank aan onze voordeur komen leggen zijn? In het begin was het echt triestig'.

'Triestig. Ok, het was elementair. Maar wij hadden financieel ook niet zoveel', is Frank zijn nuchtere zelve. 'Eigenlijk zijn we wel trots op wat we gerealiseerd hebben. Trouwen, een week werken, en opnieuw trouwen'.

Enorm genoten

Toch bleek het de moeite om een week geduld te oefenen. 'De dag van het kerkelijk huwelijk was een prachtige dag. Ik heb er enorm van genoten', begint Pascale spontaan te stralen. 'De kerkelijke trouw moest iets speciaals zijn. Iedereen mooi uitgedost. 's Ochtends stond ik op. Ik moest op mijn matras slapen. Mijn bed was al verhuisd... Mij schminken, mijn kleding aantrekken dat ik samen met mijn moeder was gaan kopen. Haar oudste dochter die trouwde, dat moest speciaal zijn.'

'En toen stond ik daar aan de deur op die mooie dag in oktober', vult Frank naadloos aan. 'Ik belde aan. Pascale deed de deur open. Ik gaf het bruidsboekje af en kreeg een zoen. Daarna iets drinken. Het begin van een schitterende dag. Alles werd geregeld door de fotograaf. Hij was de ceremoniemeester met dienst. 't Was ook zeer schoon weer. Koud, maar zonnig. Ideaal voor de foto's, nog zoiets essentieels. We verzamelden aan de kerk van Kluizen. Pascale had de dienst zelf grotendeels voorbereid. Dat kon ze goed, ze had dat geleerd tijdens haar opleiding van onderwijzeres. De dienst viel heel goed mee. Er was veel volk, meestal familie, maar ook enkele nieuwsgierigen. Een trouw in de kerk van Kluizen, dat gebeurde ook niet elke week. Het ja-woord werd gegeven en de ringen werden uitgewisseld. En toen gebeurde er iets waar

Pascale tot op de dag van vandaag nog niet goed van is. Of beter gezegd, toen gebeurde er iets niet. Want de obligatoire romantische zoen na het ja-woord is er op de een of andere manier niet gekomen. Maar niet getreurd, die schade is ondertussen ruimschoots hersteld. En dan richting zaal Sanderus in Sleidinge voor het feest'.

Frank: 'Om 4 uur was 't gedaan. Toen we buiten kwamen, was het fel aan 't misten. Ik reed met een oude auto, een Ford Taunus. Die hadden ze natuurlijk volledig onder het meel gestoken. Ik kreeg dat er niet af. Er hingen ook blikken aan de uitlaatpijp. Uiteindelijk zijn we er toch in geslaagd om op het gemak naar huis te rijden. Toen we thuis kwamen, konden we niet op 'onzen hof'. Er was iemand langs geweest met een kraan en die had een stuk van onze oprit uitgegraven. Pascale: 'Niet te schatten. Op enkele meters van de elektriciteitsleidingen'.

Frank: 'We hadden eerder die dag ook al de sleutels moeten afgeven omdat ik mijn trouwboekje vergeten was. Mijn broers waren binnen geweest. Dat was traditie. Bij ons was het redelijk ontspoord. De deur was gebarricadeerd, onze matrassen lagen beneden...'

'Er waren balken geplaatst tussen de deuren en de muren. Overal rijst, overal bloem. Frank is met een ladder in onze slaapkamer moeten kruipen. Ik stond de hele tijd buiten te bibberen in mijn trouwkleed'.

Op huwelijksreis naar... Peer

De huwelijksreis volgde een paar dagen later. 'Naar Peer', lacht Pascale. 'Een midweek Center Parcs. We waren beiden doodop. Eindelijk tijd om rustig te bekomen.'

'Ik moet zeggen dat we toen niet echt gezond bezig waren', zucht Frank. 'Maar toch was het interessant om eens weg te zijn'.

Pascale: 'Gewoon om het simpele feit dat we geen verwarming hadden thuis. In de week dat we weg waren heeft mijn familie dat geplaatst. Op die manier hadden we toch wat warmte als we thuiskwamen. We hebben voor we vertrokken nog een weekendje in de kou geleefd. Puur op de liefde. Want het was echt barkoud'.

Frank: 'Ik heb nooit geweten of het van de kou of de liefde was dat ze zo dicht bij mij kroop. Gelukkig weet ik nu beter'. ■

RECHTS

Trouwfoto Frank en Pascale, 1985

Burgerlijke huwelijksplechtigheid

Sinds het ontstaan van België in 1930 verloor de katholieke kerk de publiekrechtelijke erkenning van de door haar ingezegende huwelijken. Voortaan moesten alle huwelijken ook door staatsambtenaren bekrachtigd worden. Het was bijgevolg ook mogelijk om enkel 'voor het gemeentehuis' te trouwen. Iets wat in het Meetjesland absoluut uit den boze was. Het burgerlijk huwelijk vond dan wel plaats, vergeleken met het kerkelijk huwelijk dat er op volgde, was het een formaliteit. Een verplichting waar nu eenmaal aan voldaan moest worden. Na de plechtigheid werd wel een glaasje gedronken met de aanwezigen. De bekendmaking gebeurde door het uithangen van de naam van de trouwers aan de gevel van het gemeentehuis. Ook vandaag de dag hangt men twee of drie weken op voorhand nog 'in het kaske' of 'in de muite'.

i 't Regiment der gelapte broeken

De zegswijze 'hij is in 't regiment der gelapte broeken' betekent niet meer of minder dan 'hij is getrouwd'. ■

Wie vandaag voor de wet wil trouwen, moet tussen maximum zes maanden en minimum twee weken vóór de trouwdag aangifte doen van het huwelijk. In de periode tussen de aangifte van het huwelijk en het huwelijk zelf mag iedereen, mits goed gemotiveerd, verzet aantekenen. De burgerlijke huwelijksplechtigheid wordt door de burgemeester of de schepen van burgerlijke stand voltrokken. Vroeger kon dat enkel op het gemeente- of stadhuis gebeuren, maar sinds kort mag het bijna overal. Hoewel het lange tijd louter als een formaliteit werd beschouwd, is er vandaag de dag ook aandacht voor het emotionele aspect.

Het is namelijk mogelijk om tijdens de burgerlijke huwelijksplechtigheid zelfgeschreven trouwgeloftes af te leggen en ringen uit te wisselen. Dit gebeurt vooral als koppels enkel nog voor de wet trouwen. Wanneer het koppel in naam van de wet getrouwd wordt verklaard, wordt de huwelijksakte opgemaakt. Die wordt ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand en geldt als officieel bewijs van de huwelijksvoltrekking. In België ben je dus enkel officieel getrouwd als je voor de wet bent getrouwd. Gedurende zeer lange tijd konden alleen een man en een vrouw in het huwelijksbootje stappen, maar sinds 2003 kunnen ook homoseksuele koppels trouwen in België.

LINKS

De ring als symbool van de huwelijks trouw, 2010

Kerkelijke huwelijksplechtigheid

Vroeger was het gebruikelijk om na de burgerlijke huwelijksplechtigheid ook nog eens voor de kerk te trouwen. Binnen de katholieke gemeenschap wordt het huwelijk beschouwd als één van de zeven sacramenten. In katholiek Vlaanderen werd een koppel dan ook niet als getrouwd beschouwd wanneer het huwelijk niet werd voltrokken door een priester in het bijzijn van God en de katholieke gemeenschap.

Een kerkelijke huwelijksplechtigheid is uitgebreider dan een burgerlijke huwelijksplechtigheid. Er wordt collectief gezongen, gebeden, er wordt een gepersonaliseerde homilie gehouden, het huwelijk wordt ingezegend, ...

BOVEN

Bruid en bruidegom tijdens het kerkelijk huwelijk, 2009

ONDER

Elkaar eeuwige trouw zweren, 2009

LINKS

Uittreksel uit een trouwboekje, 1903

BOVEN

Telegram, 1917

'Wees lief en zacht deze nacht maar pas op
dat ge elkander niet versmact'

KONINKRIJK BELGIE

REGIE VAN
TELEGRAAF EN TELEFOON

TELEGRAM

AFGEGEVEN TE

Waarrecht DEN

TE 911 N° 9

M' M' Ondue Vanachte
Buysch.
Veenstraat Kaprijke

Beste gelukwenscher en
welgekomen in de maatschappij
der gelapte broeken.
Franzès Alice

W. 13 IV. 3

Charles Michels

BOVEN

Telegram, 1946

'Beste gelukwenschen en welgekomen in
de maatschappij der gelapte broeken'

i De getuigen

Bij het kerkelijk huwelijk moesten vroeger in totaal vier getuigen aangesteld worden. Als het trouwen 'van moeten' was, was het voor het koppel geen eenvoudige zaak getuigen te vinden. Vaak vervulden dan mensen die toevallig in de buurt waren de rol van getuige. Dit waren werkmannen, die in werkplunje voor het altaar verschenen, of dronkaards die in ruil voor een beker gerstenat hun plicht vervulden. Vandaag de dag moeten nog minimaal twee getuigen aangesteld worden. Ook bij een burgerlijk huwelijk zijn twee getuigen nodig, doorgaans één aangesteld door de bruid en één aangesteld door de bruidegom. ■

Tegenwoordig wordt er minder getrouwd voor de kerk, vooral omdat er minder gelovigen zijn dan vroeger. Sommige niet-gelovigen kiezen alsnog voor een kerkelijke huwelijksplechtigheid, meestal omdat het als een traditie wordt beschouwd of omdat de familie het verwacht. Wanneer het kersverse echtpaar de kerk verlaat, is het de gewoonte om rijst over hen te gooien. Rijst symboliseert vruchtbaarheid en rijkdom, en zo wordt de hoop uitgedrukt dat het koppel (veel) kinderen zal krijgen en dat zij

BOVEN

Het gooien van rijst, 2009

ONDER

Het loslaten van een koppel witte duiven bij het verlaten van de kerk, 2009

in hun leven geen armoede zullen kennen. Tegenwoordig is het gooien van rijst op vele plaatsen verboden: omdat het ofwel gezien wordt als een verkwisting van voedsel, omdat het niet goed is voor de vogels of omdat het bij regen gladheid kan veroorzaken en dus gevaarlijk is. Daarom worden nu, als alternatief, dikwijls bloemblaadjes gestrooid of bellen geblazen. Bovendien worden er vaak witte duiven losgelaten als symbool voor liefde en trouw.

Bekendmaking

Tijdens de hoogmis, de drie zondagen voor de huwelijksdag, riep de priester telkens de naam van het paar af. Zij waren 'in de geboden' van de kerk. Deze wachtperiode kon ook afgekocht worden, zodat de drie geboden tegelijk op één zondag werden afgeroepen. Dit kon enkel in speciale gevallen, bijvoorbeeld als het paar nog vóór de vasten wilde trouwen, wat een 'gesloten periode' was (zie verder: beletselen) of, gebruikelijker nog, het 'van moeten' was omdat de aanstaande

bruid zwanger bleek te zijn. In dit geval ging het paar meestal naar de vroegmis om de achterklap van de dorpsgenoten te vermijden. Een trouw 'van moeten' ging dan ook snel over de tong.

Verloop van de plechtigheid

Begin vorige eeuw begon het kerkelijk huwelijk vaak heel vroeg. Zeven uur 's ochtends was zeker geen uitzondering. Enkel de hogere standen trouwden na negen uur: 'Hoe rijker, hoe later'. Er moest immers voor de huwelijksmis betaald worden, en hoe later op de dag die plaatsvond, hoe duurder ze was. De duurste mis, die van elf uur, kreeg in sommige gemeenten van het Meetjesland zelfs de naam 'galamis'. De armste Meetjeslanders, die zich geen mis konden veroorloven, lieten hun huwelijk inzegenen na een gewone mis.

BOVEN
Raf en Alice ontvangen bloemen aan de kerk, 1949

i Sinterklaas en trouwen

Sinterklaas, vandaag de dag bekend als de grote kindervriend, is onder andere ook de patroonheilige van de geliefden. 'Goedheilig man' komt van 'goed hylickman' of 'goed hylickmaker', wat niet meer of minder dan 'goede huwelijksmakelaar' betekent. Sint-Nicolaas werd dan ook vaak aanbeden door wanhopige jongelingen.

'Sint-Nicolaas! Goed heilig man!
Hooft mijn bidden en mijn smeken,
Voor die u in nood aanspreken,
U roep ik heel droevig an,
Niet om zoete koek of vijgen,
Of om kinder poppengoed,
Laat mij maar een vreyer krijgen,
Die mijn minnelust voldoet

In de 19de eeuw organiseerden banketbakkers en kasteleins Nicolaasbals ter ere van Sinterklaasavond. Tijdens deze avonden kregen jongeren de kans elkaar te ontmoeten. ■

Beletselen

Het huwelijk is al eeuwenlang één van de belangrijkste sacramenten in de Kerk. Het is een levenslange verbintenis, niet iets om lichtzinnig over te gaan. Voor deze belangrijke stap in een mensenleven vaardigde de Kerk anno 1903 enkele specifieke regels uit: de beletselen. Er zijn twee soorten: verbiedende en vernietigende beletselen.

De verbiedende beletselen kunnen ervoor zorgen dat iemand niet mocht trouwen. Zo moesten trouwlustigen eerst driemaal in de kerk laten meedelen dat ze op het punt stonden te trouwen. Dit waren de zogenaamde bannen. Zonder deze bannen kon er niet getrouwd worden. Ook andersgelovigen konden niet met elkaar trouwen vanwege de verbiedende beletselen, net zoals geliefden die geen toestemming hadden van hun ouders. Een andere grote zonde was trouwen in de 'gesloten tijd', dit is de periode van de eerste zondag van de Advent tot het driekoningenfeest, of van Aswoensdag tot Pasen (de Vastentijd). Koppels bij wie het 'van moeten' was en die de zonde van de onkuisheid bedreven hadden, konden dit wel afkopen. Ook kloosterlingen konden niet trouwen.

De vernietigende beletselen zorgden ervoor dat een huwelijk vernietigd kon worden. Dit kon bij een huwelijk van een geestelijke. Ook personen met familiebanden konden niet huwen. Maar ook als er een geestelijke verwantschap was, werd een huwelijk onmogelijk. Met geestelijke verwantschap bedoelt men een verwantschap die ontstaat door de doop. Peters en meters zijn geestelijk verwant met het gedoopte kind en met de ouders van het gedoopte kind en kunnen daar dus niet meer mee trouwen. Ook aangetrouwde familieleden kunnen niet trouwen.

Huwelijksbeletselen

Een preek van 28 juni 1903 (in de derde en vijfde mis)

Over 8 dagen, beminde Christenen, heeft men u begonnen te spreken over het huwelijk, en voorgehouden wat het Huwelijk is, wat de ondertrouw die gemeenlijk voorgaat, en welke groote gratiën dit Heilig Jaer verschaft aan degenen die het met goede gesteltenissen ontvangen. Doch, beminde Christenen, het huwelijk mag of kan niet van iedereen, noch met iedereen ontvangen worden, gelijk de Catechismus ons leert in deze 2 vragen. Mag het Huwelijk van eeniegelijc ontvangen worden en met alle menschen? Neen; want niet met degenen die belofte van zuiverheid gegeven hebben, noch met ongelovigen of zekere geestelijke persoon, of degenen die maagschap zijn, en sommige anderen.

I/ Vooreerst, wie mag niet trouwen?

a/ Mogen niet trouwen, zonder dispensatie, degenen wier geboden niet zouden geroepen zijn. De Katholieken die het huwelijk willen aangaan met Protestanten, die gedoopt zijn, of die zouden willen trouwen wanneer hunne ouders of een derde persoon zich tegen hun huwelijk met reden verzetten.

b/ Zouden ook groote zonde bedrijven degenen die het Huwelijk zouden aangaan binst den gesloten tijd, te weten van den 1ste Zondag van den Advent tot H. Driekoningenfeest, of van Assche Woensdag tot Beloken Paschen; want zulks verbiedt de H. Kerk. Waarom laat de H. Kerk de Huwelijk niet toe in den Advent en den vasten. Omdat het tijden zijn etc.

c/ Mogen ook niet trouwen, degenen die zouden beloofd hebben het huwelijk aan te gaan met 'nen anderen persoon, ofwel

d/ die de enkele belofte gedaan hebben van zuiverheid, of van niet te trouwen, of van het kloosterleven te aanveerden, ofwel van de HH. Orden te ontvangen.

Wat moeten al zulke personen doen voor wie er een van deze verbiedende beletselen bestaat? Ze moeten eerst daarover dispensatie vragen: zooniet zouden zij grootelijks zondigen met het Huwelijk aan te gaan.

BOVEN

Uittreksel huwelijksbeletselen uit een preek, 1903

Trouwmode

Het trouwpak van de bruidegom werd bijna altijd gemaakt door de kleermaker van het dorp. De bruidegom draagt al decennia een donker pak dat hij zijn hele verdere leven droeg als zondagspak. Hij werd ook in dat pak begraven.

Trouwen in het zwart, jaren 1930

Bij de bruiden is er sprake van trends naargelang de periode waarin men trouwde. Lange tijd was wit de aangewezen kleur, een gebruik dat voor het eerst opdook in het oude Egypte. Daar stond wit symbool voor maagdelijkheid. Het was ook gewoon een feestkleur. Het is pas in 1815 dat het witte trouwkleed bij ons opnieuw zijn intrede deed. Ook de rok werd in die periode steeds breder en breder. Aan het begin van de twintigste eeuw maakte het witte trouwkleed plaats voor een zwart exemplaar. In de jaren twintig raakte het bruidsboeket plots in zwang. Tijdens de twee wereldoorlogen kozen

de bruidjes voor hun 'beste jurk'. Plots kon er in alle kleuren van de regenboog getrouwd worden. Men hechtte wel belang aan de kleur. Dat merk je aan bepaalde versjes uit die periode zoals 'Blauw geeft trouw, groen gaat aan de haal, wit brengt

liefde, geel kijkt scheel, rood is butaal, zwart de dood'. Het was ook aangeraden om in een jurk van zijde te trouwen. Satijn zou leiden tot ongeluk en fluweel tot armoede.

BOVEN
Trouwen in het wit, 1953

ONDER
Trouwen in het zwart, 1930

Tijdens de Tweede Wereldoorlog had men natuurlijk niet veel aan die weetjes. 'Redden wat er te redden valt' was toen de boodschap. Soms werd een legerparachute omgetoverd tot een prachtige bruidsjurk. Vanaf 1950 trouwden we opnieuw in het wit. Vandaag trouwen bruidjes in wit, rood, blauw, ... zelfs in het goud. Niets is te gek.

Ook over de bruidssluijer doen verschillende verklaringen de ronde. Een van de interpretaties is dat de bruid een sluijer droeg om minder herkenbaar te zijn voor boze geesten die het op haar gemunt hadden. Volgens andere bronnen zou het dan weer een bewijs zijn van de ondergeschiktheid van de vrouw aan de man. Als de bruid haar sluijer liet weghehalen door de bruidegom koos zij als het ware voor een leven van ondergeschiktheid. De derde theorie verwijst naar een langvervlogen periode waarbij bruiden nog geschaakt werden bij vijandige stammen. Om haar bij het vluchten onherkenbaar te maken, werd ze bedekt met

een doek of een deken. Het was pas tijdens de ceremonie dat het doek werd weggehaald.

Gebruiken

Vanaf begin vorige eeuw tot de jaren 1950 deden enkele typische gebruiken hun intrede in het Meetjesland, maar ook daarbuiten.

Vrouwen links en mannen rechts

Links en rechts hebben altijd een belangrijke rol gespeeld in het huwelijksritueel. Vroeger was er bijvoorbeeld maar één ring voor zowel verloving als trouw. Tijdens de verloving werd de ring links gedragen. Na de huwelijksplechtigheid rechts. Ook tijdens de huwelijksmis zijn links en rechts steeds heel erg belangrijk geweest. Vroeger zaten de familieleden en vrienden van de bruidegom rechts achter hem in de kerk, die van de bruid links achter haar.

BOVEN
Het uitwisselen van de ringen, 2010

ONDER
Trouwen in het zwart, 1930

De reden was simpel, er bestonden vroeger vaak nogal wat vetes tussen families. Om te voorkomen dat de huwelijksplechtigheid uitmondde in een rel zaten de families elk aan één kant.

Stro op de vloer

Soms werd er stro op de vloer van de kerk gelegd tijdens de huwelijkmis. Dit om de mis meer luister bij te zetten. Het stro werd in de vorm van matten gelegd, de voorloper van onze rode loper.

i Trouwen en schipperswijsheden

In Boekhoutte kende het huwelijksbootje weinig geheimen. Elke goede schipper heeft een goede vrouw nodig. Daar weten ze in Boekhoutte alles van. Terwijl de vissers op zee gingen, bleef de vrouw thuis aan wal om de kinderen op te voeden en het huishouden te doen. Het leverde ons een aantal interessante schipperswijsheden op. 'Wie de vis heeft, moet ook de graat hebben' of 'Getrouwd zijn heeft zijn aangename, maar ook minder prettige kanten'. En wat denk je van volgende uitdrukkingen:
'Achter een goudvisje hengelen' of 'een lief zoeken';
'Hij heeft zijn vrouw aan de dijk gezet' of 'hij heeft zijn vrouw op straat gezet';
't is een lastig zeeschip' of 't is een vrouw met een moeilijk karakter'. ■

Het geschut

Na het huwelijk werd een koppel soms geschut, een gevreesde bezigheid. Zo spande men een touw over de weg of legde men een barricade aan. Het koppel kon hun doorgang enkel afkopen met de nodige drank. Vaak lag het geschut dan ook voor een café. In Assenede was er zelfs een café in hetzelfde gebouw als het gemeentehuis. Het geschut ontlopen was bijna onmogelijk.

Ketelmuziek

Als een koppel niet wilde trakteren na de trouw werden ze vaak getrakteerd op ketelmuziek. Dat was luide onaanhoorbare muziek die men maakte door te kloppen op ketels, potten en pannen. Ook wanneer een huwelijk afsprong doordat één van de partners de andere bedrogen had, werd vaak ketelmuziek gespeeld. Ook een onechtelijk kind of iets waar de buurt zich niet mee kon verzoenen leverde stevast een aardig potje ketelmuziek op.

Meetjeslandse bruiloftsmand

In het Meetjesland was de 'bruiloftsmand' erg populair bij trouwers. Dat is een reuzenmand waarin de geschenken voor het koppel moesten worden gelegd. Wie met een klein cadeau afkwam stond op die manier aardig te kijken. Je zag het cadeau simpelweg niet liggen in de mand. Je kon dus maar beter een groot cadeau kopen.

i Materie

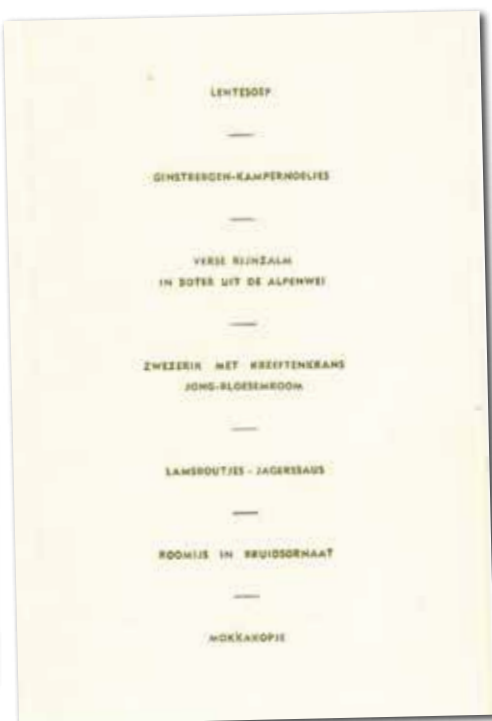
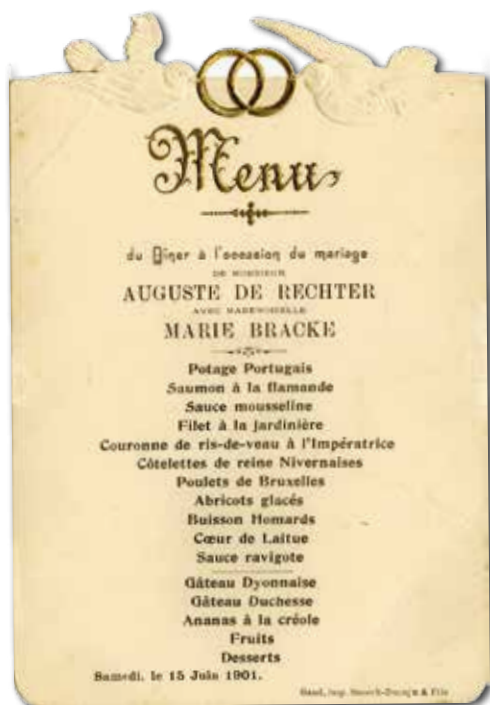
Wanneer twee mensen in het huwelijksbootje stappen, beloven ze hun verdere leven met elkaar te delen. Jaarlijks herdenken ze deze belofte tijdens hun huwelijksdag. Aan iedere huwelijksverjaardag is een specifieke materie verbonden. Een overzicht

- 1 jaar: papieren bruiloft
- 10 jaar: tinnen bruiloft
- 12,5 jaar: koperen bruiloft
- 20 jaar: porseleinen bruiloft
- 25 jaar: zilveren bruiloft
- 40 jaar: robijnen bruiloft
- 50 jaar: gouden bruiloft
- 60 jaar: diamanten bruiloft
- 65 jaar: briljanten bruiloft
- 70 jaar: platina bruiloft
- 75 jaar: radium/albast bruiloft
- 80 jaar: eiken bruiloft

BOVEN
Trouwfoto Raf en Alice met de familie, 1949

ONDER
De bruidstaart, 2010

BOVENLINKS

Menukaart huwelijk August en Marie, 1903

BOVENRECHTS

Menu van een huwelijksfeest, 1960

ONDER

Spijskaart ter gelegenheid van de gouden bruiloft van Bazel en Marie, 1963

BOVEN
Gouden bruidspaar Baziël en Marie, 1963

ONDER
Diamanten bruidspaar, 1954

Huwelijksfeest

Familie en vrienden worden na de huwelijksplechtigheid uitgenodigd op een huwelijksfeest. Op zo'n feest is er gewoonlijk eten en drank in overvloed. Het belangrijkste onderdeel van het menu is de bruidstaart. Bruidstaarten bestaan tegenwoordig in alle mogelijke maten, kleuren en vormen. Ook deze traditie is van oorsprong een verwijzing naar vruchtbaarheid. Een goed gerezen taart zou namelijk leiden tot een gelukkig huwelijk.

Na de maaltijd volgt de openingsdans. Deze eerste dans is volgens de traditie enkel voor de bruidegom en zijn bruid. Daarna danst de bruid gewoonlijk met haar vader en de bruidegom met zijn moeder. Ook andere koppels mogen zich vanaf dan op de dansvloer wagen. Vroeger duurde een avondfeest niet erg lang, maar vandaag wordt er meestal tot in de vroege uurtjes gefeest.

Het huwelijksfeest was aan het begin van de vorige eeuw meestal zeer sober: er

werd één dag goed gefeest, goed gegeten en gedronken. De dag daarop ging iedereen braaf terug aan het werk. Het feest had normaal gezien plaats in het huis waar de bruid gewoond had. Het feestmaal werd bereid door de moeder van het meisje, een buurvrouw, een familielid of door een kokkin uit het dorp. Vrienden en familieleden waren uitgenodigd. Soms kwam er ook speciale drank aan te pas. In Nevele was 'de meetjeskonte', een mengeling van punch en jenever, erg populair op trouwfeesten. Dansen werd er gedaan op de tonen van een lokaal talent of na de Eerste Wereldoorlog op de klanken van de fonograaf. Rijke trouwers deden dan weer een beroep op de dorpsfanfare. De wals, de polka, de mazurka, de scottish, ... allemaal passeerden ze de revue. Ook rondedansen zoals de kusjesdans en de stoelendans zorgden vaak voor uitgelaten taferelen. Eén enkele keer gebeurde het ook dat er niet gedanst werd op een trouwfeest, dit omdat het huis waar het feest doorging te klein bleek. Naast dansen waren ook spelletjes en liedjes zingen erg populair. Wanneer rijke burgers trouwden, leidde dit soms zelfs tot een heus dorpsfeest. Vanaf de jaren 1970 wordt de discjockey onmisbaar op een trouwfeest.

BOVEN
De openingsdans, 1971

ONDER
Deze muzikanten luisterden het huwelijksfeest van Raf en Alice op, 1949

i De versiering van de auto en het huis

Vóór, tijdens of na het huwelijksfeest sluiten enkele vrienden van het kersverse echtpaar weg om de auto en het huis van de trouwers te 'versieren'. Aan de achterbumper van de auto worden vaak rammelende blikjes vastgemaakt. Het lawaai dat de blikjes produceren wanneer het koppel vertrekt, zou kwade geesten weggagen. Niet enkel de auto, maar ook het huis van het echtpaar wordt versierd. Doorgaans worden enkel de tuin en de gevel versierd met bijvoorbeeld spandoeken, ballonnen, wc-rolletjes, confetti en slingers. In het begin van vorige eeuw worden op het dak van het huis vaak poppen gezet. Die stellen de trouwers voor en worden vergezeld door allerlei spreuken. Soms wordt er ook 'binnengebroke'n'. Dan worden bijvoorbeeld alle meubels omgedraaid, het bed

wordt gedemonteerd of de slaapkamer wordt gevuld met een heleboel kuikentjes. Deze vorm van humor bezorgt menig paar geen al te beste herinneringen. ■

BOVEN

Versierde auto van het kersverse echtpaar, 1975

ONDER

Versierde gevel, 2004

'ER IS MAAR ÉÉN EDDY READY'

Eddy Meulebroeck (59) heeft vele namen. De ongekroonde koning van het Meetjeslandse nachtleven, de man die sneller draait dan zijn schaduw, de keizer van het trouwfeest, ... Eddy is het allemaal. Toch kent iedereen hem vooral als DJ Eddy Ready. Op zijn zeventiende begon hij te draaien. Vandaag, meer dan 40 jaar later, staat hij nog steeds achter de draaitafel. Meer dan tijd voor een goed gesprek met de man die ten dans speelde op de helft van de huwelijksfeesten in het Meetjesland.

'Het is allemaal begonnen op het college', steekt Eddy van wal. Zijn stem klinkt meteen vertrouwd. Warm, lichtjes vibrerend. 'Die stem dat is altijd mijn handelsmerk geweest. Al wist ik dat natuurlijk niet op mijn zeventiende in het college van Eeklo. Op het einde van het schooljaar wilden ze een afscheidsfeest

organiseren. Maar wie ging daar discjockey spelen? Omdat ik vlak voordien een wedstrijd gewonnen had, keek iedereen naar mij. Ik had in die tijd thuis enkel een bandopnemer en een platendraaier van 1.700 oude Belgische franken. Die had ik dan nog geleend van een vriend. Stel je voor. Bovendien was zo'n feest absoluut 'not done'. Het was een moord. Ik zat in het college, was zeventien en ging draaien op een fuif voor jongeren van het college en O.L.V. - Ten Doorn. Het was in die tijd al erg als een meisje tegen een jongen stond te praten na schooltijd, laat staan samen dansen. Ik werd ontboden op het kantoor van één van de priesters. Een heel weekend heb ik daar wakker van gelegen. Ik dacht dat ze me gingen buizen. Toen ik op de priester zijn bureau kwam, zei hij: 'Eddy, jij moet gaan voor radio en televisie. Hij heeft nog gelijke gekregen ook'.

EDDY COCHRAN EN DE GAVE

Maar waar komt die naam Eddy Ready in godsnaam vandaan? 'Mijn naam komt van een nummer van Eddy Cochran dat iedereen kent als 'Come on everybody', maar het nummer noemt eigenlijk 'Jenny, Jenny, Jenny'. De drummer van die band heette ook Eddy en zegt op een bepaald moment tijdens een optreden 'Are you ready, Eddy?'. Eddy Ready was geboren. Na die fuif is het snel gegaan. Het was de juiste periode. De discjockeys begonnen de orkesten weg te spelen en al wie naam had, kwam aan de bak. In het Meetjesland was ik de enige met naam, dus draaide ik zowat overal. Ik heb veertien jaar de Rodeo gedaan, zeven jaar den Tijn, zeven jaar den Dallas, ... Overal waar Eddy kwam, was het feest. Mijn moeder heeft altijd gezegd dat ik met een plaat in de wieg gelegd ben. 'Sans toi mammié' van Adamo. Het is een gave. Ik vergelijk het vaak met voetbal, het zijn ook niet allemaal wereldsterren. Daarnaast heb ik een zeer goed muzikaal gevoel. Ik ruik wanneer iets een hit gaat worden. Ik heb dat altijd al gehad. En ik ben een volksmens die altijd met zijn twee voeten op de grond is blijven staan'.

INTUÏTIE

Naast clubdiscjockey groeide Eddy Ready in die jaren ook uit tot een notoir trouwfeestendraaier. Een trouwfeest met Eddy Ready was een gegarandeerd succes. 'Ik heb een bepaalde vrouwelijke intuïtie. Ik voel alles direct aan. Als ik mijn eerste plaat draai, staat mijn dansvloer binnen de vijf minuten vol. Ik weet direct welk vlees ik in de kuip heb. Als ik muziek draai tijdens het diner bekijk ik gewoon de voeten van de mensen. Als

ik een bepaald nummer draai en de voeten

bewegen, dan weet ik al wat ik tijdens het feest moet draaien. Dat is beroepsmisvorming'. Toch is er de laatste decennia veel veranderd in de wereld van de trouwfeesten. 'Het zijn andere tijden. Ik ken bijvoorbeeld mensen van vijftientig die trouwen en me vragen hoe zo'n trouwfeest verloopt. Die daar zelf nog nooit naartoe geweest zijn. De crisis zit daar voor veel tussen. Vroeger had je trouwfeesten van 150 tot 200 man. Nu is dat 70, 80 of een enkele keer 100 man. Ook de mentaliteit is veranderd. In het jaar 2000 zijn er twee dingen veranderd: de euro en de mentaliteit. De mensen zijn afgunstig geworden van elkaar en dat voel je in 'de uitgang'. Het leven is duurder geworden. Mensen zijn minder sociaal, hebben een minder grote vriendenkring'. Ondanks de veranderende wereld blijft Eddy Ready zijn succesformule behouden. 'Ik ken collega's die zeggen dat ze geen ambiance krijgen in sommige trouwfeesten. Ik heb dat nog nooit meegemaakt. Als ik er geen ambiance in krijg, dan krijgt geen kat er ambiance in. Ik ben een prater. Met je stem kan je als discjockey heel veel bereiken. Je moet natuurlijk niet de hele tijd babbelen. Je moet weten wat je zegt. Je kan altijd wel eens een minder publiek hebben, maar ik krijg iedereen aan het dansen'.

LINKSBOVEN

DJ Eddy Ready achter zijn draaitafel, 2010

LINKSONDER

DJ Eddy Ready draaide van 1970 tot 1984 wekelijks in de Rodeo in Eeklo, jaren 1970

BOVEN

DJ Eddy Ready, 1995

Du

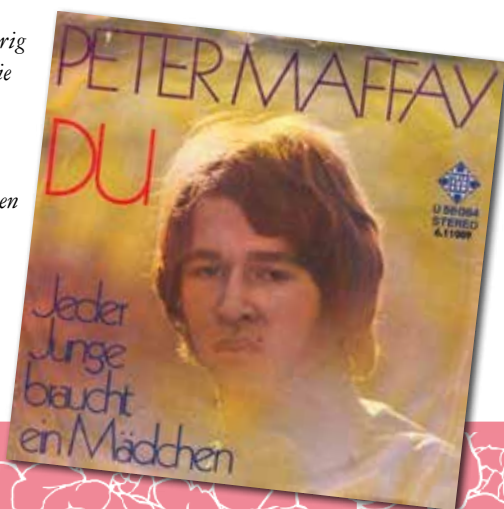
Eddy Ready heeft de helft van het Meetjesland getrouwd. Als geen ander kent hij dus de trouwklassiekers. *'In de jaren 1970 was 'Du' van Peter Maffay een fenomeen. Als ik tien trouwfeesten speelde was 'Du' negen keer op tien de openingsdans. Het was een echte plaag. Zeker vijfenzeventig procent van het Meetjesland is daar in die tijd op getrouwd. Net als 'Nothing's gonna change my love for you' van Glenn Medeiros. 'Everything I do, I do it for you' van Bryan Adams was er ook zo eentje. Wat me altijd verwonderd heeft, is dat jonge mensen die trouwen nog altijd naar oude nummers grijpen. Wat ik ook meegemaakt heb, is dat ik iemand drie keer getrouwd heb. De laatste keer dat ik hem trouwde, kwam zijn vader naar mij en heeft hij gezegd: 'Eddy, nu betaal ik u de laatste keer. De volgende keer moet hij zelf betalen'. Zo'n dingen vergeet je niet'. Maar Eddy doet niet alleen trouwfeesten. 'Vorig jaar heb ik een echtscheidingsfeest gedaan. Die man was er zeer goedkoop vanaf gekomen en had niet beter gevonden iedereen te trakteren. Een fenomeen dat je ook steeds vaker ziet zijn de samenleeffesten. Mensen die tien jaar samen zijn, niet willen trouwen, maar toch een feest willen geven om hun liefde te bezegelen'.*

DOORGAAN

Ondertussen staat DJ Eddy Ready wel al meer dan veertig jaar achter de draaitafel. Zo iets moet wegen op een mens. *'Ik heb daar geen enkel probleem mee. Ik hoor nog goed. Als je een euro laat vallen, en ik ben aan het draaien, ga ik hem horen vallen. De rug is wel een probleem. Het versleuren van de installaties. Ik ben vooral ook een livediscjockey. Ik dans mee. Soms veertien uur aan een stuk. Van de vrouwen en de drank heb ik nooit last gehad. Afblijven, dat is mijn gouden raad. Ik beweer wel niet dat ik nooit aantrok gehad heb bij de vrouwen. Integendeel, ik heb heel wat tanden moeten kapotbijten' (lacht). Ondanks de kleine ongemakken blijft Eddy Ready doorgaan. 'Zolang de gezondheid het toelaat. Ik moet het ook graag blijven doen. Als ik het niet graag meer doe, stop ik er mee. Maar het is een passie! Natuurlijk moet het publiek je blijven willen. Al kan ik daar niet over klagen. Dat zou ik trouwens het meeste missen: mijn publiek. Als ik ooit mijn afscheid geef, zal het Sportpaleis (Antwerpen) te klein zijn'. ■*

BOVEN
Eddy in zaal Mimosa in Eeklo, begin jaren 1980

ONDER
De platenhoes van 'Du' van Peter Maffay

Wittebroodsweken

De periode van zes weken na het huwelijk wordt de wittebroodsweken genoemd. De benaming is afkomstig van het ondertussen verdwenen gebruik om gedurende die weken wit brood te eten, een luxeproduct bij uitstek. Gedurende deze periode mag een koppel in principe niet gestoord worden zodat man en vrouw elkaar in alle rust kunnen leren kennen. Onder meer om deze reden gaat het echtpaar gedurende de wittebroodsweken dikwijls op huwelijksreis. Op een verre, of minder verre, bestemming kunnen ze ongestoord meer over elkaar te weten komen. De huwelijksreis zorgt ervoor dat het pasgetrouwde koppel nog even de dagelijkse beslommingen kan ontlopen.

Vroeger gingen bruid en bruidegom in de lagere klassen hoogstens één dag op huwelijksreis. De 'beestenhof' (dierentuin) en 't stad waren daarbij erg populair. Vaak gebeurde het zelfs dat de trouwers de dag zelf nog vertrokken en 's avonds voor het feest terug waren. De huwelijksreis verwijst ook opnieuw naar de tijd dat bruiden gekaapt

werden. Het koppel ging in die tijd op reis om zich te verschanseren voor de vijandige stam. Ze dronken in die periode ook een afrodisiacum op basis van honing. Vandaar de term 'honeymoon'.

Steeds meer vormen

In het Meetjesland kenden we tot voor kort maar twee soorten huwelijksplechtigheden: het wettelijk en het kerkelijk huwelijk. Door de intrede van andere godsdiensten krijgen we ook steeds meer soorten huwelijksplechtigheden. Een trouwfeest binnen de islam is iets anders dan dat binnen de katholieke kerk. Daarnaast zijn er ook steeds meer vrijzinnige plechtigheden. Hierbij bepaalt het koppel zelf de vorm en de inhoud van de ceremonie en zijn er geen vaste rituelen. Ook voor de rest van het huwelijksparcours zijn er trouwens geen vaste rituelen. Een ander nieuw fenomeen, dat niets met geloof te maken heeft, is het homo- en lesbiennehuwelijk.

ONDER
Liefdesprent

CEREMONIEMEESTER JOHAN BORGONJON

'Koppeltjes zijn veeleisender geworden'

Ceremoniemeester Johan Borgonjon uit Adegem (Maldegem) zit al meer dan 22 jaar in het vak. Ondertussen leidde de man al honderden trouwceremonies in goede banen. Hij leerde de stiel nog van zijn vader. Hij werpt zijn licht op het Meetjeslandse trouwgebeuren.

'Of er veel gewijzigd is in de loop der jaren? Koppeltjes zijn veeleisender geworden. Alles moet tot in het kleinste detail geregeld zijn. De ceremonie, de kledij, de fotografie, het feest, ... Mensen kijken ook veel minder naar afstand. Vroeger werd er altijd op het dorp van de bruid getrouwd, nu heb ik al trouwpartijen moeten doen in het buitenland. Wat ik wel merk is dat traditie erg belangrijk blijft. Eerst de wet, dan de kerk. Sommige kiezen voor 'rent-a-priest', maar dat heeft vaak andere redenen.'

Johan heeft ook een duidelijke mening over het vak van ceremoniemeester. *'Tegenwoordig zijn er allerlei cursussen. Dat kan je alleen maar toejuichen. Zo moet je weten hoe je een tafel moet dekken, het echte vak leer je echter nog steeds in de praktijk. De belangrijkste vaardigheden van een ceremoniemeester liggen ook in die lijn. Je moet sociaalvaardig zijn en vooral overeind kunnen blijven in stresssituaties. Geen enkel trouwfeest is hetzelfde en je moet in alle omstandigheden kunnen ingrijpen. Het is niet de eerste keer dat de kousenband van de bruid op haar enkels hangt. Dan geef ik een kleine wenk en alles zit weer op zijn plaats zonder dat iemand daar iets van hoeft te merken. Zulke dingen kan je niet leren op school.'* ■

BOVEN

Links staat ceremoniemeester Johan Borgonjon

BRUIDSFOTOGRAAF GINO VERGAUWE:

**'Vroeger moest het vooral
schoon zijn'**

Bruidsfotograaf Gino Vergauwe uit Eeklo is wat je noemt een ervaren rot in het vak. Vijfentwintig jaar huwelijksfotografie veeg je niet zomaar onder de mat. Gino trad destijds in de voetsporen van zijn vader, die een absolute trendsetter was op het vlak van huwelijksfotografie. En ook Gino weet van wanten.

'Ik denk dat ik in de loop der jaren al meer dan vijfduizend huwelijken gefotografeerd heb. Ik heb het geluk gehad de stiel te leren van mijn vader. In zijn tijd werd er vooral gefotografeerd in de studio of in het park. Mijn vader trok echter al met de koppeltjes de Meetjeslandse natuur in. Dat was een revolutie in die tijd. Mijn vader fotografeerde al aan de Sentse krekken nog voor de krekken bekend waren bij het grote publiek. Dat werkte ook bijzonder goed. Iedereen was er wild van. Echt veel reclame hebben we nooit moeten maken'.

Net als zijn vader volgt Gino de trends op de voet. *'De laatste jaren is er veel veranderd. Zowel qua locatie als qua stijl. Vandaag krijg je soms erg bizarre voorstellen. Zo heb ik onlangs een koppeltje gefotografeerd in konijnenstallen. Daarnaast zijn industriële locaties en oude ruïnes erg populair. Ook stadsfotografie blijft een hit. Gent, Brugge, ... maar ook Parijs. Mensen zoeken het trouwens steeds verder. De hoogste toren ter wereld in Dubai, de Dominicaanse Republiek,*

Jordanië, ... het staat allemaal op het lijstje. De stijl is meer geëvolueerd in de richting van de persfotografie. Waar vroeger vooral compositie belangrijk was, begint nu het verbaal meer en meer impact te krijgen. Het trouwalbum moet een verbaal vertellen. Vroeger moest het vooral 'schoon' zijn. Ook de sfeer is vaak heel erg belangrijk voor een koppeltje. Eén beeld zegt nog altijd meer dan duizend woorden'. ■

BOVEN

Een bruidsfoto van Gino Vergauwe, 2009

70 JAAR GETROUWD, DE PLATINA BRUILOFT

Gabriël Clement (92) en Ivonna Versprille (89) delen al meer dan 70 jaar lief en leed. De Tweede Wereldoorlog bracht de twee samen, maar trok hen na amper een maand huwelijk ook meedogenloos uit elkaar. Ruim twee jaar werd Gabriël krijgsgevangen genomen door de Duitse bezetter. Tijdens het krijgsgevangenschap beviel Ivonna van een dochter Machteld. Een harde tijd, maar niets kon de liefde breken. Zelfs geen wereldoorlog. 'Het was liefde op het eerste gezicht, en dat is het eigenlijk nog steeds'. Na de oorlog bouwden Ivonna en Gabriël een mooi leven uit in Eeklo. Gabriël werkte in de stovenfabriek, Ivonna bleef thuis om voor haar dochttertje te zorgen. In hun vrije tijd gingen de twee graag dansen. Vele jaren passeerden en het koppel had het geluk samen oud te worden. Als we hen opzoeken in hun kamertje in het woon- en zorgcentrum Sint-Elisabeth (Eeklo) herinneren de foto's aan de muur aan een rijk en gevuld leven. Een mensenleven kan je niet samenvatten in een interview, laat staan twee. Eén ding weet het platina bruidspaar wel zeker: 'Als je elkaar graag ziet, vliegt de tijd'.

Ivonna is duidelijk de grootste prater van het tweetal. Niet dat Gabriël dat erg lijkt te vinden. De twee kennen elkaar met de ogen dicht, ze zijn dan ook perfect op elkaar ingespeeld als het op vertellen aankomt. Ivonna vertelt, Gabriël vult aan. Af en toe zoeken de handen van Ivonna die van

Gabriël. Steeds gevolgd door een liefdevolle blik. Oude liefde roest duidelijk niet. Maar hoe is het eigenlijk allemaal begonnen?

Gejaagd door de wind

'Het was 1939 en Gabriël zat in de mobilisatie bij het leger. Met zeshonderd waren ze hier in Eeklo gekazerneerd, aan Het Leen. Gabriël stond altijd op wacht bij 'den Astrid', de plaatselijke cinema. Ik ging graag met mijn beste vriendin naar de cinema. Op die manier hebben we elkaar de eerste keer gezien'.

Het bleek meteen liefde op het eerste gezicht. 'Toen Gabriël me met mijn beste vriendin zag passeren, stond hij op wacht. Hij heeft onmiddellijk zijn post over laten nemen door zijn kameraad. 'Wacht, ik kom terug', zei hij. De vonk sloeg direct over. Al was mijn vriendin ook geïnteresseerd. Hij koos gelukkig voor mij. De film die ze die dag draaiden was 'Gejaagd door de wind' met Humphrey Bogart, maar ik weet niet of we er veel van gezien hebben (lacht). We hebben er alleszins goede herinneringen aan. De eerste kus volgde onmiddellijk. De dag nadien kwam hij al kijken waar ik werkte. Ik moet niet meer zeggen zeker?' De liefde tussen Ivonna en haar beroepsmilitair groeide en werd met de dag sterker. 'Toch hadden sommige mensen in Eeklo beel wat twijfels. 'Dat blijft niet duren', klonk het dan vaak. Gabriël was militair en militairen die bleven meestal niet. Met zeshonderd waren ze hier in Eeklo en uit die zeshonderd moest ik uitgerekend bem kiezen. Hij had verschrikkelijk schoon haar. Nu nog. Per dag staat hij wel drie keer in de spiegel te kijken of het goed ligt. Hij had zeer goede papieren in die tijd'.

Voor de ouders van het jonge koppel bleek gelukkig geen vuiltje aan de lucht. 'Ik heb hem onmiddellijk voorgesteld aan mijn ouders', zegt Ivonna. 'Op een dag heb ik hem gewoon eens meegedaan naar huis. Dat was het. Niet meer, niet minder. Gabriël heeft op zijn beurt zijn ouders geschreven dat hij een meisje had leren kennen. Zijn ouders woonden in Mechelen. Ze waren oorspronkelijk van Frankrijk afkomstig. Omdat hij in het leger zat, kon hij niet anders dan hen een brief schrijven om te laten weten dat hij de liefde gevonden had. Mijn ouders zagen hem direct zitten. Een militair, dat was volgens hen wel een goeie partij.'

Ivonna en Gabriël konden hun liefde meteen uiten. Het waren duidelijk andere tijden. Het land stond aan de rand van oorlog en dat had zo zijn gevolgen voor het sociale leven van de jeugd. 'We hebben maar drie maanden gevreeën. Veel weg te steken was er niet. 't Was dan ook van moeten (lacht opnieuw)'.

Als eerste getrouwd

Omdat Ivonna zwanger was, zat er niets anders op voor Gabriël dan de hand van zijn geliefde bij haar ouders te gaan vragen.

'Gabriël schreef naar zijn vader dat ik zwanger was en die vond onmiddellijk dat hij met mij moest trouwen. Hij had mij zo ver gebracht, hij moest de gevolgen dragen. Hij is dan mijn hand gaan vragen bij mijn ouders en dat ging vlot. Je kan dat moeilijk beschrijven. Het was oorlogstijd. De dingen waren anders. We zijn van onze generatie als eerste getrouwd, en we zijn ook het langste samen gebleven'.

Omdat het oorlog was, moest alles snel gaan. Een vrijgezellenavond hebben de twee tortelduifjes niet gehad. 'Een vrijgezellenavond bestond trouwens niet in die tijd. We zijn eerst voor de wet getrouwd, daarna voor de kerk. Er zat wel een tiental dagen tussen. We moesten wachten omdat zijn dooppeter van Bouges in Frankrijk moest komen. Maar die kwam niet af. Ik ben getrouwd

in mijn beste jurk. In de oorlog was dat zo. Gabriël is in zijn soldatenuniform getrouwd. Ook dat was gebruikelijk'.

Ook het feest was niet zoals we dat vandaag kennen. Geen lange witte feesttafels, geen dansen tot een gat in de nacht.... 'Er was helemaal geen verlovingsfeest en zelfs geen echt trouwfeest', herinnert Ivonna zich nog. 'Ik weet wel dat we samen gekomen zijn bij mijn tante. Gabriël moest bijna onmiddellijk erna met het leger naar Brugge en tien dagen later was het oorlog'.

Twee jaar krijgsgevangen

'Van onze wittebroodsweken hebben we niet veel kunnen genieten...', zucht Ivonna. Gabriël knikt en begint een verhaal dat hem duidelijk getekend heeft voor het leven. 'Ik ben krijgsgevangen genomen op de baan van Brugge naar Eeklo. 't Was een voorpost van de SS, de Schutzstaffel. Met de motor. Ze reden mij voorbij en zagen mijn geweer. Ik heb het direct weggegooid. Ze hebben me dan gevangen genomen. Ik heb in Denemarken krijgsgevangen gezeten. Bij Adolf Hitler'. 'Twee jaar hebben we elkaar moeten missen', gaat Ivonna opnieuw verder. 'Mijn kleintje, Machteld, is geboren op 8 september en het was al twee jaar toen Gabriël het voor de eerste keer zag. Een enorm moeilijke periode. Ik woonde toen bij mijn moeder. Wat moest ik anders doen? Ik had een kleintje. Ik kon alleen maar wachten'.

Even vreesde Ivonna zelfs dat ze haar geliefde nooit meer terug zou te zien krijgen. 'Er deden toen allerlei verhalen de ronde. Dat hij weggebracht was naar Holland met de boot. Ik zou een boek kunnen schrijven van die periode. 't Is gelukkig allemaal zo lang geleden'.

Het lot blijkt de twee echter gunstig gezind.

Na twee jaar sluiten Ivonna en Gabriël elkaar terug in de armen. Voorgoed. *'Elke dag ging ik naar het station kijken of Gabriël niet op de trein zat. Met mijn dochttertje op de arm. Op een dag stond hij daar. Het terugzien na twee jaar was erg emotioneel. Je kan dat niet met woorden beschrijven'*.

Het koppel trekt in bij de moeder van Ivonna.

'We hebben daar eerst nog een tijdje gewoond. We konden niet anders. Gabriël had geen werk. Het is pas nadat hij aan de slag kon in de stovenfabriek dat we beginnen uitkijken zijn naar een huisje. We zijn wel altijd in Eeklo gebleven'.

Hechte band

Na de oorlog gaat het de twee voor de wind. Gabriël doet zijn werk graag en Ivonna blijft thuis om voor dochter Machteld te zorgen. Gabriël schopt het bovendien vrij ver als scheidsrechter bij de Koninklijke Belgische Voetbalbond. Als Gabriël niet moet gaan fluiten, trekt het koppel er graag op uit. Dansen is hun favoriete bezigheid. Na de moeilijke beginjaren hebben Ivonna en Gabriël duidelijk hun draai gevonden. Ze zijn gelukkig samen.

'We zijn altijd content geweest. Eigenlijk wisten we al van de eerste ontmoeting dat het goed zat', weet Ivonna.

Gabriël: *'We hebben nog steeds een hechte band. Ik ben altijd 'nen aardigen' geweest. Ik kan haar niet missen. 't Was voor beiden ons eerste lief. Allé, ik heb er voordien ook nog wel een paar gehad.... Je begrijpt me wel. Ik zie ze trouwens nog even graag of vroeger'*.

'Je kan dat niet geloven. Hij is altijd zo geweest. Toen hij in nationale floot voor de Belgische Voetbalbond is hij geen enkele keer blijven hangen. Hij kon niet rap genoeg terug thuis zijn bij mij. Nu we hier in het rusthuis zitten, kan hij me nog

steeds niet missen. Als ik uit de kamer ga om mijn benen eens te strekken, is hij meteen weg achter mij. Gisteren was ik even naar de kerk. En onze dochter bleef bij Gabriël. De hele tijd vroeg hij maar één ding: 'Waar is moemoe? Ach, ik zou hem ook niet meer kunnen missen'.

Dochter

Ook hun dochter Machteld maakt een belangrijk deel uit van hun leven.

'Machteld is ondertussen ook al zeventig en alle dagen komt ze bij ons op bezoek. We hebben ook nog twee kindjes verloren. Ons Annie en Beatrice. Annie was twee maanden en zeven dagen en Beatrice tien dagen. Maar dat was zo vroeger. Hoe ging dat in die tijd met die dokters. Ons bloed paste niet'.

Gabriël: *'Ons leven is niet ingewikkeld en toch ingewikkeld. De oorlog heeft ons samengebracht, opnieuw uit elkaar getrokken, en daarna terug samengebracht'. Toch is de liefde volgens hen niet veranderd, zegt Ivonna 'De liefde die blijft hetzelfde. Samen oud worden is plezant. Ik ben blij dat we hier in het rusthuis zijn. We hebben het hier goed samen. Ik weet wel niet wat er gaat gebeuren als één van de twee komt te gaan. Als ik ga, komt Gabriël onmiddellijk achter mij, zeggen ze hier altijd'*.

Geheim

Maar wat is nu het geheim van hun onbreekbare liefde. 'Alles samen doen. We zijn veel op reis geweest: Zwitserland, Spanje, ... eens weg met de bus. Maar nooit alleen, altijd samen. Af en toe moet je ook wat water bij de wijn doen. Maar eigenlijk hebben we altijd naar elkaar getrokken en nu nog. We hebben zoveel meegemaakt samen'.

DE LIEFDE IN 'T MEETJESLAND IN DRIE MEETJESLANDSE VOLKSVERHALEN

Ons collectief geheugen wordt grotendeels gevormd door verhalen. Verhalen zijn oneindig, verhalen kunnen een levensles of een waarschuwing bevatten, een spiegel van de maatschappij vormen, bepaalde normen en waarden inhouden, gaan over ondeugende figuren en over gebruiken en tradities. Jammer genoeg zijn verhalen uitermate vluchtig. Met het verdwijnen van verhalen, verliezen we niet alleen historische informatie, maar eveneens een stukje van onze eigen geschiedenis. Daarom wil het Meetjeslandse Vertelgenootschap verhalen verzamelen, registreren en voor een breder publiek terug tot leven brengen. Op deze manier wordt een belangrijk stukje mondelinge geschiedenis levendig gehouden.

Deze drie verhalen zijn van de hand van Fred De Winne van het Vertelgenootschap Meetjesland. Het Vertelgenootschap verzamelde informatie aan de hand van interviews met Meetjeslanders. Fred De Winne verwerkte ze in kortverhalen.

Verhalen over volksfiguren, gebeurtenissen en gebruiken van vroeger horen tot het actiedomein van het Vertelgenootschap. Het genootschap komt regelmatig samen om verhalen rond een bepaald thema op te zoeken, om deze neer te schrijven en om ze tenslotte te brengen op een vertelavond.

Van Kalverliefde tot Grote Liefde...

Veerle zat te dromen ... in haar handen hield ze een dagboek, mooi versierd in een lederen omslag.

Op het eerste blad stond met sierlijke letters geschreven: 'vanwege een papa voor zijn dochter, juli 1962'. Op het tweede blad kon men lezen: 'Daniël is de liefste jongen die ik ken'... met een hartje bijgetekend en één van de vele pijlen van Cupido, die de initialen V en D in het hartje gevangen hield... en Veerle zat te dromen.

Ze dacht aan haar eerste liefde, aan Daniël, de jongen van de jongensschool die op weg naar huis, per fiets, altijd een omweg maakte om haar te ontmoeten. Dan nam hij haar schooltas en zette deze achter op de fiets, op het stoeltje. Daniël gaf haar alles wat ze wou, en ook wat ze niet wou. Ze lacht. Ze denkt aan die keer met die zwarte kauwgom die te lang in zijn vestzak gezeten had en die een beetje uitgelopen was, een soort kroezelig zwarte brij, om vies van te zijn maar toch: ze had gezegd dat het heel lekker was, en dat ze de rest zou opsparen tot overmorgen.

PAGINA LINKS
Postkaart à qui j'aime

Eigenlijk mocht Daniël niet met haar gezien worden. Hij was van een betere klasse, van de burgerij. Zijn vader was ergens directeur, en hij was ook een vooraanstaand persoon in het dorp, dus alles moest in het diepste geheim gebeuren. Maar Daniël had samen met haar de eerste en de plechtige communie gedaan, ze kregen beiden een witte strik op de mouw gespeld, omdat ze zo goed hun best hadden gedaan in de zeven weken durende catechismuslessen, en toen waren ze verliefd geworden op elkaar. De tweede dag van het communiefeest zei Daniël heel serieus tegen haar, terwijl hij haar een communie-aandenken gaf: 'Ik zie je graag, en ik zal je altijd graag blijven zien, wil je later met mij trouwen?'

Haar mama had een liefdesbrief gevonden die ongelukkig in een schrift was blijven zitten. Haar papa was heel boos geworden, en zei dat ze veel te jong was om met een jongen te lopen, en ook dat ze beter iemand zocht, later natuurlijk, die beter bij haar zou passen. Toen ze zei dat ze Daniël gaarne zag, had ze in zijn ogen gezien dat hij haar begreep, en ze had zelfs een dikke welgemeende kus gekregen. 'Kalverliefde', zei hij. Maar de eerste kus die ze van haar allerliefste had gekregen, was voor haar helemaal geen kalverliefde. Iedere kus die ze wisselden, was een bevestiging van hun grote liefde.

En Veerle zat te dromen... van de uren die ze samen hadden doorgebracht, wandelend langs 'de Lieve', luisterend naar elkaar, vrijend in het hoge gras, toen hij voor het eerst zacht haar borst had gestreeld, haar trouw beloofde voor het hele leven, haar zei dat als ze nog eens zolang samen zouden zijn zoals ze nu al waren, ze zeker in 'het kastje' zouden hangen, als toekomstige man en vrouw ... ach Daniël.

Tussen de bladen van haar dagboek vindt ze een gedroogde bloem, die ze gekregen heeft samen met de ring van eeuwige trouw, zoals hij het noemde. Eigenlijk was het niet veel meer dan een dun smal reepje stof, met twee sterretjes bezet. Zelfgemaakt natuurlijk.

Bij al die goede herinneringen denkt Veerle aan haar eigen dochter. De tijden zijn zo veel veranderd, vandaag de dag is er veel minder romantiek mee gemoeid. Allemaal ouwe bak zeggen de jongeren. Gaan ze niet voorbij aan de mooie zelfkant van het leven. Waar is de enig mooie 'kalverliefde' gebleven?

En Veerle bladert verder. Tot ze de brief vindt... een voorlopig afscheid. Daniël moet naar Frankrijk, studeren aan een hogeschool op bevel van zijn vader de directeur. Weg Daniël, weg mooie kalverliefde? De pijn verbijtend en toch hopen, is ze door haar studies geraakt maar de kalverliefde bleef. Ze zag hem terug, vele maanden later, bleek en mager, verteerd door heimwee zegden de mensen, kapot van liefdesverdriet volgens de vrienden. Het is nooit meer goed gekomen. 'Kalverliefde?', denkt Veerle, en Veerle droomt verder...

Verloofd ... ?

Maurice kwam de keuken binnen. Zijn vrouw Zulma hoorde aan zijn stap dat er onweer op komst was, dus nam ze zich voor om te zwijgen.

'Dat is nu al voor de derde keer in een week, dat ik hem bij dat jonk zie staan. Zou ze al meer dan 16 jaar zijn? Ik geloof het niet! Maar met haar gat staan draaien, dat kan ze wel goed. Het is een schande, nondedju!', vloekte Maurice en hij keek mokkend door het venster over het erf. 'En al dat werk dat blijft liggen'. Moeder Zulma waagde het om te zeggen: 'Hij mag toch ook zijn verzet hebben, hij heeft toch altijd zijn werk goed gedaan, en nooit iets laten liggen'. 'Hazo, gij noemt dat een verzetje, zo maar in 't publiek met een hoerejonk staan 'totten' en 'bekketrekken' gelijk een koppel domme duiven? Ge weet toch dat de varkens goedkoop zijn, als het hooi naar de varkens loopt? En als hij leeggeplukt is, zal ze hem laten staan, en wordt er met blauwsel gestrooid aan de voordeur, gelijk dat er gebeurd is, als dat meisje van Pieters hem de bons gegeven heeft. Dat was een goed kind, daar had hij moeten werk van maken. Maar ge kunt er zeker van zijn, hier zet dat 'ding' nooit of te nooit een voet in huis.' In één adem, in één lange zin, had Maurice al zijn frustratie naar buiten gegooid, en met een harde klap de deur achter zich dichtslaand, ging hij naar het melkhuis.

Moeder Zulma zuchtte eens heel diep. Ze had hem willen antwoorden dat er zoveel veranderd was sedert hun jonge tijd, toen ze in het geheim bijeen kwamen. Of het zoveel beter was? 'Ik weet het niet', dacht moeder Zulma. Maar een hoerejonk ... enkel en alleen omdat het meisje een cafédochter is. Het is waar: haar moeder had een kwalijke reputatie, maar ja, wat kunt ge eraan doen, de liefde is toch zo blind. Moeder Zulma nam zich voor om eens met haar zoon te klappen. En ja, op een middag na het eten,

juist voor hij zou vertrekken naar een stuk dat nog moest geploegd worden, had ze hem alleen. 'Wacht ne keer een beetje', zei ze, 'ge moet weten Médard, dat ge beter dat meisje zou laten. Vader vindt dat het geen goede partij is en dat ge ons ten schande maakt door met haar te lopen.' Médard keek zijn moeder recht in het gezicht. 'Ik zie dat kind gaarne, moeder', zei hij, 'en zij mij, telt dat niet mee?' Moeder Zulma zuchtte en antwoordde: 'Er zijn nog zo veel andere dingen die tellen in het leven, dan een beetje gaarne zien.' Médard vond dat de uitdrukking 'een beetje gaarne zien' zeer misplaatst was en trok naar zijn werk op het veld.

Maar in plaats van de vrijage af te maken, werd ze nog intenser. De afspraken met zijn geliefde vonden nu altijd plaats 's avonds laat of zelfs midden in de nacht. Ze kwamen samen in een oude treinwagon, die een paar honderd meter van het hof verwijderd stond, en nog gediend had als schuilplaats voor de dieren. Nu waren er enkel nog wat klein alaam en pakken hooi, die soms muf roken, naar gelang het weer, maar die toch dienden als zit- of ligplaats.

Op een zekere nacht, na een lange en vurige kus, zei Médard: 'Lieske dat spel duurt nu al weken en maanden en ik zie je van langs om liever, ik denk dat ik mij niet langer zal kunnen beheersen. Misschien is dat bij jou ook zo, en zou je ook wel meer willen dan alleen maar kussen en voelen en strelen enzo?'

'Als ik zeker ben dat we kunnen trouwen, is het goed voor mij', antwoordde Lieske, 'maar ik denk dat je vader iemand anders wil als schoondochter.'

Médard knikte en zei: 'Ik wil niemand anders dan jou. Zou je met mij willen trouwen Lieske?' Ze antwoordde: 'Als ik ja zeg, betekent dat zoveel als dat we verloofd zijn, en dan moeten we met de ouders praten, en dat zal wel andere klap zijn.' Médard knikte weer en zweeg. 'Ik zal wel wachten op betere tijden', zei Lieske, 'we zijn voor elkaar gemaakt, en

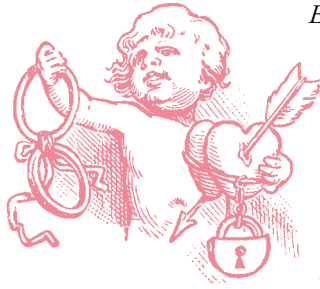

alles zal wel goed komen'. Médard voelde zich getroost. Hij legde zich neer naast zijn Lieske, en streelde zacht haar mooie borst. Toen zijn hand meer wou, had ze de moed om hem te weren. Het is al laat', zei ze, 'kom laat ons maar naar huis gaan'.

Enkele dagen later vond Maurice, heel toevallig, hij wou een zak kalk meenemen uit de oude treinwagon, een kettinkje dat in het hooi lag te blinken in het zonlicht. Onmiddellijk realiseerde hij zich wat er aan de hand was, en als een woeste stier stormde hij naar huis, waar hij briesend riep dat hij de druppel gevonden had die de emmer deed overlopen, en dat Médard zijn pakske kon maken en vertrekken. Hij zou persoonlijk en wel direct, die schone madam, haar brolketting terugbezorgen, en haar eens goed zeggen waar het op stond, en dat ze er nooit moest op rekenen ook maar één stap in zijn huis te zetten. Hij trok zijn laarzen uit, stapte in zijn schoenen en wou de deur uit, toen moeder Zulma zei: 'Als ge dat doet, zal ik hier niet meer zijn als ge terugkomt.' Hij bekeek haar en zag dat het menens was. Hij sloeg met een klap de deur achter zich dicht, en liep urenlang over en weer, van stal naar loods. Toen hij terug binnenkwam om koffie te drinken, vroeg hij aan zijn vrouw: 'Zou je me echt verlaten, omwille van dat hoerejonk?' 'Ik zou je nooit verlaten', zei Zulma zacht, 'we hebben al genoeg miserie gekend, dat het nu mag ophouden. En daarbij, dat is geen hoerejonk, en ze zien mallekander gèren, dat weet ik, en dat voel ik.' Maurice stapte het af, vernederd. Woedend gooide hij het kettinkje van zich af, en hij riep dat hij nooit één woord tegen haar zou zeggen, en dat de stommerik die Médard was, geen cent zou krijgen. Later zei hij, wetend dat hij zonder

zijn zoon niet verder kon, dat hij op het hof kon blijven wonen, maar aan de achterkant.

Zo begon een verlovingsstijd, die er geen was. Médard voelde zich gekrenkt omwille van de wrok van zijn vader tegenover zijn Lieske, en Lieske voelde zich benepen en angstig voor de toekomst. Soms bleven de geliefden dagen uit elkaars buurt. Op een dag kwam Lieske Zulma tegen, niet zomaar, want ze wist dat ze die dag op die plaats zou zijn. Ze zei dat ze spijt had voor de miserie die ze haar deed, maar moeder Zulma antwoordde 'Als ge mallekander hebt, komt alles wel goed...', en daarmee was alles gezegd.

Enkele tijd later wou Lieske de trouwplannen een beetje bespoedigen en de moeilijke verlovingsstijd, die volgens haar al lang genoeg geduurd had, een beetje inkorten, en op een dag zei ze tegen Médard dat ze de pil vergeten had, en dat ze heel waarschijnlijk 'zo' was.

Na nog enkele dagen, tot Lieske zekerheid had, trokken ze beiden naar het hof van Maurice, om de trouwplannen te bespreken. Gelukkig was het goed weer, want ze mochten geen voet in huis zetten. Alles werd beklapt en geregeld voor de deur. Tot afscheid zei Maurice tegen het verloofde paar: 't is te hopen dat ik honderd jaar wordt, zo dat ik haar nog lang de duvel kan aandoen...' Later vroeg moeder Zulma: 'Vader, is dat nodig om die jonge mensen zo te blijven pesten, ge ziet toch dat ze elkander gaarne zien?' Maar Maurice antwoordde: 't is een hoerejonk, en waarschijnlijk loopt ze mee een pakske rond... wacht maar af!' En deze keer had hij gelijk.

Is trouwen wel houwen?

Er was vergadering van de vrouwenbond en Germaine Plasschaert zat helemaal achteraan de lange tafel, naast Sylvie Boerjan. Wat de spreekster te vertellen had, interesseerde hen allerminst want ze hadden toch zo veel te vertellen aan elkaar.

'Ge moet eens kijken naar Martine De Jaeger', zei Germaine, en ze wees in de richting van een nog vrij jonge vrouw die helemaal vooraan zat, 'ze weet niet wat gedaan met haar pretentie. Haar zoon doet zijn communie en ze weet nog altijd niet wie zijn echte vader is.' 'Ja maar', zei Sylvie, 'haar Georges heeft ook nooit gedeugen, een sloeber eerste klas! Ik weet nog goed dat er een vrouw met een klein kind op haar arm op hun trouwdag aan de kerk stond tegen dat ze buiten kwamen, en dat die vrouw riep: 'Allez Georges'tje, zwaai ne keer naar uw papa.' 'Ja,' antwoordde Germaine, 'en ze durfde in het wit trouwen, het gaf niet dat ze drie maanden ver was, maar ja,' vervolgde ze spottend, 'wit was het toonbeeld van maagdelijkheid nietwaar.' 'Ze hebben hun bekomste gekregen', zei Sylvie. 'Tegen dat ze 's nachts thuis kwamen, lag er een grote kar kaf voor hun deur gekapt, en het regende... madam Martine kon er niet om lachen, stel je voor, haar duur wit kleed, maar ze bleef wel in de auto zitten en hare sloeber kon alleen de kafbrij van voor de deur wegscheppen.' Germaine dronk van haar koffie en ze keek in de richting van het podium, waar iemand uitleg gaf over het programma. 'Ze zouden beter zorgen dat de koffie warm is', zei ze, 'Dat is pure 'watervliet', en nog lauw op de koop toe.'

Marieke Keuveld kwam haastig de zaal binnen. Ze bleef aarzelend staan, maar toen ze de twee

fezelende tantes zag, schoof ze toch met een bedeesde 'dag zulle' naar voor. 'Kijk, Marietje Keuvelds is daar ook', zei Germaine, 'dat is een braaf jonk, ge kunt goed zien dat ze bij de nonnekens opgevoed is. Daar kregen ze de kans niet om uit te gaan naar kermissen en om in donkere tenten en discobars te zitten drinken en vrijen en vuile manieren te doen.

Als je op die manier aan een goede vent moet geraken, zijt ge er wel mee.' Ze dronk nog eens van haar kop 'watervliet' en keek de zaal in op zoek naar andere 'slachtoffers'.

Marieke Keuvelds keek van op een veilige afstand naar de twee 'alwetters'. Ze dacht na over 'relatietaboes', het onderwerp waar de spreekster het over had.

Als vanzelf dacht ze aan haar vader, die ze eigenlijk nooit goed gekend had. Aan haar moeder die haar in de steek gelaten had, om met een avonturier een nieuw leven te beginnen, een leven dat geëindigd was, jaren geleden, vermoord in drank en ontucht. Ze dacht aan de nonnekens waar ze geplaatst was in afwachting van... Ze dacht aan alle taboes in het klooster, en ze dacht ook aan haar echtgenoot. Ze had hem in het klooster leren kennen, hij werkte er op het land en verzorgde ook de hof. Ze was toen reeds ruim achttien jaar geworden en voelde meer en meer de kriebels in haar buik, andere kriebels dan deze waar moeder overste uitleg over gaf. Ze mocht toen zelfs iedere zondagnamiddag met haar geliefde een half uur in de grote kloosterhof wandelen... Met Nico is ze gelukkig geworden...en het was wederkerig! Ze heeft er nooit om gegeven dat ze geen verlovingsring had gekregen en dat haar trouwring er een was uit 'de spekkenbak'.

'Waarom is er zo erg 'geschoten' verleden week?', vroeg Germaine, 'Ik heb van heel

de nacht geen oog kunnen dichtdoen, al dat lawaai en gedonder, was dat misschien voor de trouw van die gast van Zutters?' 'Ik heb dat ook gehoord, mijn schaap,' antwoordde Sylvie, 'dat waren gelijk echte kanonschoten, ze zouden dat moeten verbieden. Maar wat er nog gebeurd is, op die vrijgezellenavond in 'Het hof van Commerce', zouden ze ook wel mogen verbieden.' 'Ge moet weten hé,' en ze schoof haar stoel nog wat dicht bij Germaine, 'het schijnt, en dat heb ik gehoord van iemand die het goed kan weten, dat die gast van Zutters, en al zijn schone maten, zo zat waren als een heel regiment soldaten. Ze hebben zelfs in hun 'blote niets aan' gedanst en gesprongen met pluimen in hun 'ge weet wel!' 'Een echte schande, en dat allemaal mannen ondereen... Maar pas op hé, hun vrouwen zijn al zo slecht. Die hadden een bijeenkomst gepland bij de getuige van Zutters toekomstige vrouw. En ook drinken en wilde muziek natuurlijk. Maar daar kwamen twee travestieten aan te pas die, heb ik me laten vertellen, een striptease gedaan hebben... En gij nu...'

'Ja mens Sylvie, de wereld is toch zo slecht. Neem nu Jérôme, uit 'het kort eindeken', hij is rijk geworden door het smokkelen en andere duistere zaakjes. Hij is getrouwd met Mariette, omwille van het geld, ze moest hem hebben, wel ze heeft hem nu, maar al jaren doet Jérôme zijn ronde langs de Molenstraat, en als hij ziet dat de bezem omgekeerd naast de deur staat van numero 32, weet hij dat de kust veilig is: dat de baas uit huis is, en het lief binnen mag. Maar ja, ze zijn toch getrouwd. En ze blijven toch bijeen!' 'Ik zeg,' antwoordde Sylvie, 'als ge op die manier van de straat moet geraken, dat ge beter naar het klooster gaat.' 'Ja, naar het klooster van Sint-Arjaan', lachte Germaine, 'waar twee paar schoenen onder een beddeke staan.'

'In een huwelijk zouden geen taboes mogen bestaan,' zei de spreekster, 'en zeker geen

seksuele...' 'Ja, wie gelooft er nog in het huwelijk,' fezelde Sylvie, 'tegenwoordig gaan de meeste gewoon samenwonen.'

'...Wederzijds respect in het huwelijk of de liefdesrelatie, kan leiden tot de meest voldragen liefdesdaad en op die manier kunnen slechte geesten en taboes, gebannen worden...'

De spreekster zei 'dank u dames' en sloeg haar map dicht. 'Allemaal schone woorden, die in onze tijd van geen belang waren,' zei Germaine, 'Toen we de avond van onze trouwdag vertrokken, hadden ze aan de achterbumper van de auto een hele resem ketelmuziek gebonden, zogezegd om de slechte geesten weg te jagen. Ik was zo beschaamd en zo kwaad dat ik haast niet wilde uitstappen, mijn lieve echtgenoot kon daar geweldig mee lachen, maar toen we in bed wilden, lachte hij niet meer, want onder de lakens wemelde het van de witte muizen... en gij nu!'

'Het is hier afgelopen,' zei Sylvie, 'willen we onderweg nog ergens een tas koffie gaan drinken? Het was een goede vergadering, en ge kunt nog altijd wat leren.'

Fotoverantwoording

- Cover: ontwerp Quatre Mains
- p. 02: Collectie Huis van Alijn, Gent
- p. 06: Collectie Willy Stevens
- p. 09: Collectie Staf De Roo
- p. 10: Collectie Huis van Alijn, Gent
- p. 12: Collectie Johny Van de Steene
- p. 13: Collectie Geschied- en Heemkundige Kring Eeklo
- p. 14: Collectie Nicole De Vos
- p. 15: Foto Steven De Baere
- p. 16: Collectie Volkskunde Vlaanderen, Gent
- p. 17: links: Foto Steven De Baere
- p. 17: rechts: Collectie Staf De Roo
- p. 18: Collectie Huis van Alijn, Gent
- p. 19: bovenaan: Collectie Huis van Alijn, Gent
- p. 19: onderaan: Collectie Huis van Alijn, Gent
- p. 20: Collectie Raf De Latter
- p. 21: Collectie Raf De Latter
- p. 22: Foto COMEET
- p. 23: bovenaan: Museum Mietje Stroel, Zelzate
- p. 23: onderaan: Museum Mietje Stroel, Zelzate
- p. 24: Foto Bernd Fink
- p. 27: Foto Bernd Fink
- p. 28: Collectie Nicole De Vos
- p. 30: Collectie Raf De Latter
- p. 31: Collectie De Twee Ambachten Assenede
- p. 32: bovenaan: Collectie Bardelaere Museum, Kaprijke
- p. 32: onderaan: Foto Ilse Neyt
- p. 34: Foto Steven De Baere
- p. 39: Collectie Frank Baete
- p. 40: Foto Vergauwe, Eeklo
- p. 42: Collectie Staf De Roo
- p. 43: bovenaan en onderaan: Foto Vergauwe, Eeklo
- p. 44: Collectie Staf De Roo
- p. 45: Collectie De Twee Ambachten Assenede
- p. 46: bovenaan en onderaan: Foto Vergauwe, Eeklo
- p. 47: Collectie Raf De Latter
- p. 49: Collectie De Twee Ambachten Assenede
- p.50-51: Collectie Volkskunde Vlaanderen, Gent
- p. 52: bovenaan en onderaan: Collectie Nicole De Vos
- p. 53: links: Collectie Nicole De Vos
- p. 53: rechts: Foto Vergauwe, Eeklo
- p. 55: bovenaan: Collectie Raf De Latter
- p. 55: onderaan: Foto Vergauwe, Eeklo
- p. 56: linksboven: Collectie Huis van Alijn, Gent
- p. 56: rechtsboven: Collectie Staf De Roo
- p. 56: onderaan: Collectie Raf De Latter
- p. 57: bovenaan: Collectie Raf De Latter
- p. 57: onderaan: Collectie Staf De Roo
- p. 58: bovenaan: Collectie Mieke Timmerman
- p. 58: onderaan: Collectie Raf De Latter
- p. 59: bovenaan: Collectie Volkskunde Vlaanderen, Gent
- p. 59: onderaan: Collectie Volkskunde Vlaanderen, Gent
- p. 60: bovenaan: Foto Steven De Baere
- p. 60: onderaan: Collectie Eddy Meulebroeck
- p. 61: Collectie Eddy Meulebroeck
- p. 62: bovenaan: Collectie Eddy Meulebroeck
- p. 62: onderaan: Collectie Jos Notteboom
- p. 63: Collectie Willy Stevens
- p. 64: Collectie Johan Borgonjon
- p. 53: Foto Vergauwe, Eeklo
- p. 66: Foto Steven De Baere
- p. 70: Collectie Nicole De Vos
- p. 77: Collectie Mieke Timmerman

Bibliografie

Onuitgegeven bronnen

DE SMET G. EN TUYTENS M., stage etnische kunst, 1e licentie kunstwetenschappen, *Universiteit Gent, 1999-2000*
VAN HEE A., Huwelijksgeschenken: De Bruidskoffer, *Universiteit Gent, 1998-1999*

Uitgegeven bronnen

- Gedicht Karel Lodewijk Ledeganck
- ARON P., TOP S., VAN DER LINDEN R., Verliefd, verloofd, getrouwd: huwelijksgebruiken in Vlaanderen en Wallonie vroeger en nu, *Sint-Niklaas, 1988*
- BROECKAERT B., VANDEN HOVE I., Grote rituelen in de wereldgodsdiensten, *Leuven, 2005*
- DE KEYZER D., De schaamte en de schrik, goesting en genot, *Leuven, 2004*
- DUFOYER P., Huwelijksleven. Het boek voor de vrouw, *Utrecht, 1940*
- KNAPPERT L., Verloving en huwelijk in vroegere dagen, *Amsterdam, 1914*
- PICARD H., Liefde Huwelijk Geluk, Uitgave van Gezinsactie, *Brugge, 1960*
- WOUTERS M.J., Sinterklaas Lexicon, *Haarlem, 2008*
- LIMBURGS VOLKSKUNDIG GENOOTSCHAP, Suikerbonen en beschuit met muisjes. Feestelijk tafelen in Borgloon en *Maaseik, 2006*
- VAN DE VELDE I., VEREVERBEKE E., VERLINDEN A., Rituelen in beweging. Veranderingen in de beleving van overgangsmomenten in de 20ste eeuw. Overgangsrituelen in een postmoderne context, Huis van Alijn, *Gent, 2000*

Artikels

- BAETE, F., De zes huwelijken van Jacques Rondas te Assenede', *De Twee Ambachten Assenede, jaargang 14, nr. 2, oktober 2006, p. 60-62*
- BOESMANS A., 'De hand van je toekomstige vragen', in: Limburgs Volkskundig Genootschap, *Lapjesproef voor drie zussen. 100 artikelen over volkscultuur in Limburg, 2004*
- GOED GEVOEL, 1 op de 2 mannen schrijft nooit een liefdesbrief, *8 februari 2010*
- TOP S., 'Volksculturele aspecten van liefde en huwelijk in de 20ste eeuw', *in: Het Huwelijk, Leuven, 2000, p. 77-94, ill. [Kadoc-studies 24]*
- MEIREZONNE, S., Cinema Ledeganck/Luxor, De Eeklose Dobbegelbakkene, *jaargang 18, nr. 2, 2009, p. 84-91*
- VAN DE VEIRE R., Baete F., Bruiloftsklokken luiden, ... maar 't is niet voor mij. *Huwelijksbeletselen in het jaar 1903, De Twee Ambachten, jaargang 18, nr. 1, april 2010, p. 38-43*
- 'Ik heb de hele streek op de dansvloer zien flirten', *24 april 2009 - Het Nieuwsblad [Meetjesland - Leiestreek], De Buck W.*
- '«Du» van Peter Mafai meest gevraagde openingsdans', *19 februari 2000 - Het Laatste Nieuws, Thienpondt C.*
- 'Een goede dj luistert naar zijn publiek', *15 februari 2000 - Het Nieuwsblad [Gent-Oudenaarde-Eeklo]*

Websites

www.tradities.be

www.ethesis.net

<http://users.skynet.be/Diederik.van.Assenede/>

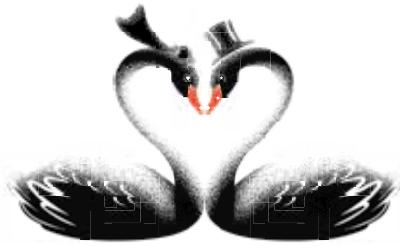
De publicatie 'Verliefd, Verloofd, Getrouwd' maakt deel uit van de boekenreeks Erfgoed Meetjesland van Erfgoedcel Meetjesland.

Deze boekjes verschenen reeds in de boekenreeks:

- 01 Meetjesland Krulbolt
- 02 Meetjesland Schrijft
- 03 Meetjesland Graaft
- 04 Meetjesland Verbeeldt Zand erover!?
- 05 Meetjesland Smaakt
- 06 Meetjesland Koerst
- 07 Meetjesland Werkt
- 08 Vette Veemarkt

Een boekje van Erfgoed Meetjesland kost 5 euro.
Je kan de boekjes online bestellen of kopen in één van de verkooppunten in het Meetjesland.

Meer lezen, verkooppunten zoeken of online bestellen?
Surf naar www.erfgoedmeetjesland.be, bel 09 373 75 96 of e-mail naar erfgoedcel@comeet.be.

DE AUTEURS

**Volkskunde Vlaanderen -
Huis voor Immaterieel Erfgoed vzw**

Volkskunde Vlaanderen werkt rond volkscultuur of immaterieel erfgoed. Bij immaterieel erfgoed draait het voor een groot deel over alledaagse gewoonten, gebruiken en tradities die we van de ene generatie op de andere overdragen. Door die in te passen in ons leven zetten we ze naar onze hand en herscheppen we ze voortdurend. Deze kleine, dagdagelijkse gewoonten en gebruiken én de voorwerpen die erbij horen geven mee vorm aan onze identiteit. Net daarom zijn ze belangrijk om te bewaren.

www.volkskunde-vlaanderen.be

Kristof Vereecke

Kristof Vereecke (06-12-1978) is al jaren actief als journalist bij Het Laatste Nieuws. Zijn bijzondere passie voor het Meetjesland en erfgoed dreven hem in de armen van Erfgoedcel Meetjesland. In 2009 schreef hij onder andere 'De Passionele Zeven, een Leuvens Liefdesspel', een stadswandeling voor kinderen van 7 tot 77 jaar met de liefste stad van het land als levend decor. Daarnaast publiceert hij wekelijks in diverse media. 'Omdat schrijven een passie is en passie zich graag laat beschrijven'.